

Xəbər
Bölgələrdə ucuzlaşan ət Bakıda niyə bahadır?
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 19-21 avqust 2017-ci il Şənbə № 173 (6787) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycana Hindistandan donuz qripi təhlükəsi

Baytarlıq Xidməti narahatlığa əsas görmür, Taun Əleyhinə Stansiya isə "Heç bir ölkə sigortalanmayıb" deyir

yazısı səh.3-da

"MTN işi" yekunlaşır: böyük "balıqlar" isə hələ də azadlıqdadır...

yazısı səh.5-da

Təhlükəsizlik eksperti Dini Komitə rəsmisinin nikbinliyini bölüşmədi - "Terror təhlükəsi..."

yazısı səh.6-da

"Turan"la bağlı iki mövqe - Nyu-Yorkdan dəstək gəldi...

yazısı səh.4-da

"QKÇP"-dən 26 il keçdi - qiyamın xeyrini AXC gördü

yazısı səh.9-da

Ölkədə ailə münafişəsi zəminində qətlər adıləşir - təhlükə

yazısı səh.13-da

Türkiyə prezidenti Azərbaycana gəlir

yazısı səh.9-da

5 yaşlı Zeynəbi öldürən quduzluğun ilkin əlamətləri, ondan necə qorunmalı - həkim məsləhəti

yazısı səh.14-da

Medvedyev Ermənistana niyə gedir?

yazısı səh.11-da

SPİD xəstələri də sağlam övlad sahibi ola bilər, amma...

yazısı səh.13-da

Dünyanın ən uzun ömürlü xalqları və çox yaşamağın müdhiş yolları

yazısı səh.15-da

Postsovet məkanının ən üzücü münaqişəsində xarici xəfiyyə izi

ÜÇ PAYTAXT ARASINDA QARABAĞA GÖRƏ CASUS QALMAQALI - "KARTLAR" AÇILIR...

"Dağlıq Qarabağda "seçkiləri" izləmək üçün alman radikal siyasətçilərinin Xankəndinə səfərini Rusiya xüsusi xidməti təşkil edib" - Qərb nəşri; fakt təsdiqini tapsa, Bakıdan nota gələ bilər; Soçi görüşünün daha bir mühüm detalı...

yazısı səh.8-da

Barselona terrorunun pərdəarxası - ekspertdən SOS

İŞİD-in Avropada qan tökməsi terror təşkilatının yeni hücumlar planlaşdırdığını göstərir; İlham İsmayil: "İmkan tapsalar, Azərbaycanda da nəşə etmək istəyərlər..."

yazısı səh.3-da

Tofiq Zulfüqarov:
"Hücuma keçərkən kürəyimizi "5-ci kolon"dan gözləməliyik"

yazısı səh.7-da

Qulu Məhərrəmli:
"Nuşirəvan müəlliminin tənqidləri həyəcan təbilidir"

yazısı səh.14-da

Deputat
"Qaçqınkom" sədrinin nəvəsinə görə "qəza"ya düşüb

yazısı səh.5-da

Qarabağ veteranı: “Bilmirik tələbə övladlarımızın qayğısına qalaq, yoxsa...”

Göygöl rayonu Köşkü kəndinin sakini, Qarabağ veteranı Tağıyev Təriyel Tağı oğlu redaksiyamıza müraciət edib. Şikayətçinin sözlərinə görə, iyulun 20-də Göygöl rayonuna yağan dolu onların ailəsinə də böyük ziyan vurub:

“Dolu rayondakı bir çox ailələrin, o cümlədən də bizim evin və tövlənin dam örtüyünü tamamilə sıradan çıxartdı. Məsələ ilə bağlı Rayon İcra Hakimiyyətindən nümayəndələr gəlib, mövcud vəziyyət ilə bağlı maraqlandı. Bizə bildirildi ki, yalnız evlərin dam örtükləri təmir olunacaq. Çoxsaylı şikayətlərimizdən sonra bildirildi ki, məsələ ilə bağlı FHN-dən nümayəndələr gəlib baxacaqlar”.

Şikayətçinin sözlərinə görə, hadisədən bir aya yaxın vaxt ötməsinə baxmayaraq problem həll olunmayıb: “Deyirlər ki, yalnız sığortası olan evlərə köməklik göstəriləcək. Məgər tövlə üçün də sığorta tələb olunur? Əgər belədirsə, tövləmizi də sığortalayaq. Qeyd edim ki, tövləmizdə iki heyvan saxlayırıq. Gecə yağış yağanda məcbur olub içəriyə dolan suyu vedrə ilə daşıyıq. Özüm Qarabağ veteranıyam. İki övladımız universitetdə təhsil alır. Bilmirik tələbə övladlarımızın təhsil problemlərini həll edək, yoxsa tövləmizin qayğısına qalaq. Bizim kimi 6-ya yaxın ailənin də tövləsi bərabər vəziyyətə düşüb. Aidiyyəti qurumlardan bizə köməklik göstərilməsini xahiş edirik”.

□ Xalidə GƏRAY

Bu gün hava isti olacaq

Avqustun 19-da Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraiti yağmursuz olacaq, şimal-şərq küləyi əsəcək. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən musavat.com-a bildirilib ki, havanın temperaturu gecə 23-26° isti, gündüz 31-36° isti, Bakıda gecə 23-25° isti, gündüz 33-35° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi norma daxilində, 762 mm civə sütunu, nisbi rütubət gecə 65-75 %, gündüz 40-50 % təşkil edəcək.

Abşeron çimərliklərində dəniz suyunun temperaturu Sumqayıt, Novxanı, Pırşağı, Nardaran, Bilgəhdə 24-25°, Zağulba, Buzovna, Mərdəkan, Şüvəlanda 25-26°, Türkan, Hövsan, Sahil, Şıxda 26-27° isti olacaq. Tibbi-meteoroloji proqnoza gəlincə, avqustun 21-dək Abşeron yarımadasında bəzi saatlarda havada rütubətliyin bir qədər çox olmasına baxmayaraq, sabit hava şəraiti meteohəssas insanlar üçün nisbətən əlverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında hava şəraiti əsasən yağmursuz olacaq, zəif şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 20-25°, gündüz 32-37° isti, dağlarda gecə 12-17°, gündüz 22-27° isti olacağı gözlənilir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Ermənistan baş nazirindən növbəti həyasızlıq

İşğalçı Ermənistanın həyasız davranışları artıq özünün pik həddinə çatıb. Bunu Ermənistanın baş naziri Karen Karapetyanın Qarabağa səfəri və buradakı özbaşınalıqları da təsdiqləyir. Faktiki olaraq Ermənistan Azərbaycanı savaşa çəkir.

Musavat.com erməni mediasına istinadən vaxtaşırı Ermənistanın baş nazirinin Azərbaycan ərazisindəki həyasızlıqları barədə oxucularını məlumatlandırır. Azərbaycanın rəsmi qurumlarının reaksiyasını görmədikcə erməni məmur daha da azğınlaşır. Kəlbəcərdə su zavodunun təməlini qoyan, Ağdərədəki su anbarında kəter sürən, Taliş kəndinə gəlib burdakı tikinti işlərinə baxış keçirən Karapetyan indi də başqa bir sevdaya düşüb.

Belə ki, o, Qarabağdakı nar plantasiyasına baxış keçirən-

dən sonra bəyan edib ki, ailəsi ilə birlikdə “Qarabağın sərhədlərini qoyan, Ağdərədəki su anbarında kəter sürən, Taliş kəndinə gəlib burdakı tikinti işlərinə baxış keçirən Karapetyan indi də başqa bir sevdaya düşüb.

Sözsüz ki, erməni baş nazir bununla bölgədəki azsaylı erməni əhalini, həmçinin postları qoyub qaçan erməni əsgərləri sakitləşdirməyə çalışır. Ancaq istənilən halda Karapetyanın bu davranışlarına tutarlı cavab verilməlidir.

□ Cavid TURAN

Azərbaycanda erməni porno ulduzun kosmetik məhsulları satılır

Azərbaycanda dünyaca məşhur erməni əsilli porno ulduz və fotomodel Kim Kardaşyanın “KKW” brendinə məxsus kosmetik məhsullar satılır. Medi-anevs.az oxu.az-a istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə azəri.today məlumat yayıb. Bəs bu məhsulları Azərbaycana kim gətirir? Buna görə cavabdeh olan qurumlar hara baxır?

“Instagram”da həmin kosmetik məhsulları “jev_cometics” səhifəsində reklam edən adminlə əlaqə yaradılıb. “Əgər bu məhsullar Ermənistan məxsusdursa, onda Azərbaycana niyə buraxılıb? Mən onları Bakıda yerləşən mağazalardan alıram. Mənə bir daha zəng etməyin”, - deyir o, aqressiv şəkildə cavab verib.

Yəqin ki, həmin xanım məhsulların K.Kardaşyanın məxsus brendə aid olmasından bixəbərdir. Amma onların ölkəmizə hansı şəkildə gətirilməsi müəmmaldır.

Rövşən Lənkəranskinin il mərasimi keçirilib

Ötən il avqustun 17-dən 18-ə keçən gecə Türkiyənin İstanbul şəhərinin Beşiktaş rayonundakı Barbarossa Bulvarında qətlə yetirilən azərbaycanlı kriminal avtoritet Rövşən Cəniyevin (Lənkəranski) doğma vətənimdə il mərasimi keçirilib.

Virtualaz.org “Sputnik”ə istinadən xəbər verir ki, səhər saatlarından rayon sakinləri Lənkəranskinin məzarını ziyarət etməyə başlayıblar. Cəniyevin məzarı üzərinə kriminal avtoritetlərin adından göndərilən iri əkililər qoyulub. Mərhum avtoritetin adının çəkilməsini istəməyən ailə üzvlərinin bildirdiyinə görə, gül çələngi göndərən avtoritetlərin bəzilərinin özləri, bəzilərinin isə nümayəndələri Rövşən Cəniyevin il mərasimində iştirak edirlər. Bunu mərhumun qəbrinin üzərinə qoyulmuş əkililərin üzərindəki adlardan da görmək olur. Gürcü və çeçen əsilli daha bir neçə avtoritetin də axşama qədər mərasimə qatılacağı gözlənilirdi. Mərasimə Rusiya, Ukrayna, Gürcüstan və Türkiyədən gələnlər var.

İl mərasiminin keçirildiyi yerdə - Kiçik Bazar ərazisində və Lənkəranskinin dəfn edildiyi Kiçik Bazar qəbiristanlığı ətrafında Dövlət Yol Polisinin əməkdaşları nəqliyyatın hərəkətinin tənzimlənməsinə nəzarət edirlər.

Rusiya əhalisi yenidən azalmağa başlayıb

Rusiya əhalisinin sayı bu ilin ilk yarısında 17 min nəfər azalıb və iyul ayının 1-nə 146,8 mln. nəfər təşkil edib. “Report”un “Vesti” saytına istinadən verdiyi xəbərdən görə, bu barədə Rusiya Statistika Komitəsi məlumat yayıb.

Ötən il ölkə əhalisi 267,3 min nəfər, 2015-ci ildə isə 277,4 min nəfər artıb. Bununla yanaşı, bu ilin ilk yarımilliyində doğulanların sayı 821 min nəfərədək azalıb. 2016-cı ilin eyni dövründə isə əhalinin sayında 928,4 min nəfər azalma olub. Ölənlərin sayı 2016-cı ilin yanvar-iyun aylarına qarşı (960,6 min) bu il 940,4 min nəfərədək azalıb.

Bununla da, 2017-ci ilin yanvar-iyun aylarında əhalinin təbii azalması 2016-cı ilin eyni dövrünə (32,2 min nəfər) qarşı 119,4 min nəfər təşkil edib. Miqrasiya nəticəsində artım əhalinin sayca itkisini 85,7% ödəyib. Doğulanların sayının azalması Rusiyanın 84 subyektdə, ölənlərin sayı isə 73 subyektdə qeydə alınıb. Bütövlükdə ölənlərin sayı doğulanların sayını 1,1 dəfə (bir il əvvəl - 1 dəfə olub), 25 subyektdə isə 1,5-2 dəfə üstələyib. Əhalinin təbii artımı ilk yarımdə Rusiyanın 21 subyektdə (2016-cı ilin eyni dövründə - 35 subyektdə) qeydə alınıb. Miqrasiya nəticəsində yaranan artım 2016-cı ilin yanvar-iyun aylarına (141,9 min nəfər) qarşı 102,3 min nəfər təşkil edib.

Şəhidin qardaşı güzəştli kredit ala bilməməsindən şikayətçidir

Biləsuvar rayonunun Əmənkənd kənd sakini Hüseynağa Zülfüqarov redaksiyamıza məktub vasitəsi ilə şikayət ünvanlayıb. Şikayətçinin sözlərinə görə, uzun müddətdir ki, güzəştli kredit ala bilməsi üçün müxtəlif aidiyyəti qurumlara müraciət etsə də, heç bir nəticəsi yoxdur:

“Biz şəhid ailəsiyik. Qardaşım İlham Zülfüqarov Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olub. Hazırda kəndli-fermer təsərrüfatımızı genişləndirmək istəyirik. Ona görə də güzəştli kreditlə bağlı müxtəlif ünvanlara, o cümlədən Prezident Administrasiyasına, Nazirlər Kabinetinə, Milli Məclisə, İqtisadiyyat Nazirliyinə, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə müraciət etmişik. Lakin heç bir nəticəsi yoxdur. Yeni bu ölkədə şəhid ailəsinə güzəştli kredit ayrılmasına köməklik göstərmək bu qədər çətin işdir?”

H.Zülfüqarov İqtisadiyyat Nazirliyindən ona gəndirilən cavabdan da narazı qaldığını deyib: “Dəfələrlə nazirliyə məktub göndərmişəm. Sonuncu olaraq mənə verilən cavab bu cür olub: “Bundan əvvəl daxil olmuş eyni məzmunlu müraciətlərinə aidiyyəti üzrə baxılmış, nəticələrinə dair müvafiq məlumatlar verilməmişdir. Odu ki, “Vətəndaşların müraciətləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.1.4-cü maddəsinə əsasən məsələnin həlli üçün yeni məlumatlar olmadığına görə təkrar müraciətiniz baxılmamış saxlanılmışdır. Eyni zamanda “Vətəndaşların müraciətləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 78-ci və 14.8-ci maddələrinə əsasən, müraciətiniz barədə qəbul edilmiş qərarla razılaşmadığını halda həmin qərardan inzibati qaydada və ya məhkəməyə şikayət vermək hüququnuz vardır”. Aidiyyəti qurumlardan xahiş edirdim ki, güzəştli kredit almaqda mənə köməklik göstərsinlər”.

□ Xalidə GƏRAY

Avqustun 17-də axşam saatlarında İspaniyanın Barselona şəhərində törədilən terror aktı dünyanı hərəyə gətirdi. Dəhşətli faciədə 13 insan həyatını itirdi, 100-dən çoxu da yaralandı. İŞİD terror təşkilatı terror aktına görə məsuliyyəti öz üzərinə götürüb.

sinin qurbanı olan bir neçə şəxs var ki, hələ onların şəxsiyyəti müəyyən olunmayıb. Əlavə məlumat olduğu təqdirdə, KİV-ə və ictimaiyyətə xəbər veriləcək".

Faciə ilə bağlı prezident İlham Əliyev İspaniyanın Kralı Əlahəzrət VI Felipeyə başsağlığı verib.

törədiblər. Əmin olun ki, səhəri gün imkan tapsalar, Azərbaycan da etmək istəyərlər. Baxmayaraq ki, Azərbaycan dünya siyasətinə təsir edən dövlətlərdən deyil, dünya siyasətini də müəyyənləşdirən ölkələr sırasında yer almır. Amma mənim bildiyimə görə, onların buradakı tərəfdaşları

pada istifadə etmək o qədər də asan deyil. Avtomobillərdən istifadə etməklə terror hadisələri törətmək üsulu ilk dəfə Fransadan başladı. Sonradan Almaniya və İsrailə də keçdi. Partlayıcı maddələrin Avropa-ya keçirilməsi çox çətindir. Diqqət yetirin, Fransada terror törətmək üçün yük maşını götürülmüşdü, amma Barselonada bu olmadı, çünki şəhərin küçələri darısqaldır, şəhərə yük maşınları buraxılmır. Ona görə mikromaşından istifadə olundu. Terrorçuya yuxarıdan

Azərbaycana Hindistandan donuz qripi təhlükəsi

Baytarlıq Xidməti narahatlığa əsas görmür, Taun Əleyhinə Stansiya isə "Heç bir ölkə heç nədən siğortalınamayıb" deyir...

Hindistanda bu ilin əvvəlindən donuz qripindən ölənlərin sayı 600 nəfəri keçib. "Trend" in məlumatına görə, təkcə Maharaştra ştatında 284, Qucarat ştatında isə 220 nəfər bu xəstəliyin qurbanı olub. Ümumilikdə Qucarat ştatında 2000-dən çox yoluxma halı qeydə alınıb. Bundan başqa, Kerala ştatında 63, Racasthan ştatında isə 59 nəfər "donuz qripi"ndən həlak olub.

Azərbaycana da Hindistandan et və müxtəlif məhsullar gətirilir. Həm də bu ölkədən Azərbaycana gələn turistlərdə olur. Bu nöqteyi-nəzərdən donuz qripi ölkəmizə də ayaq açma bilərmi?

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Xidmətinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Yolçu Xanvəli Azərbaycana bu xəstəliyin gəlmə ehtimalının olmadığını dedi: "Heyvanlar arasında belə bir xəstəlik qeydə alınmayıb. Ancaq insanlar arasındadır. Baytarlıq nöqteyi-nəzərdən heç bir təhlükə və qorxu yoxdur".

Taun Əleyhinə Stansiyasının (RTƏS) şöbə müdiri Rita İsmaylova bununla bağlı ölkəmizdə lazımı tədbirlərin aparıldığını dedi: "Donuz qripi infeksiyonu bir xəstəlikdir və A qrupuna aiddir. Buna insanlar hava damcı yolu ilə yoluxur. Heç bir ölkə heç nədən siğortalınamayıb. Səhiyyə Nazirliyi bütün tədbirləri görür ki, təhlükəli infeksiyalar respublikamıza gəlməsin. Bu tədbirlər əsasən odur ki, keçid məntəqələrində termoviza adlı bir cihaz quraşdırılıb. Bu cihaz insanlarda hərarəti təyin edir. Əgər yüksək hərarət olarsa, bu təyin olunur və həmin insanlar haqqında tibb müəssisələrinə məlumatlar verilir. Amma heç kim deyə bilməz ki, bu bizə də gələ bilməz. Tədbirlərimizi gücləndiririk, ciddi nəzarət aparırıq ki, belə hallar baş verməsin. Baş versə belə bunun üçün qripə qarşı yoluxucu şöbələrdə yerlər var. Bu insanlar orada müalicə olunacaq. Yeni bütün tədbirlər görülür".

Qeyd edək ki, donuz qripinə ilk dəfə 2008-ci ilin aprelində Meksikanın La-Qloriya kəndində yaşayan beş yaşlı oğlan Edqar Ernandes donuz ferması yaxınlığında yoluxub. Həmin vaxtdan dünyanın 135 ölkəsində 134 mindən çox adam bu qripə tutulub ki, onların da 700 nəfərdən çoxu dünyasını dəyişib. Xəstələrin sayı ABŞ, Meksika, Kanada Böyük Britaniya, Çili və Avstraliyada daha çoxdur. Donuz qripi donuzlarda bütün il boyu özünü bürüz? ver? bil?r. Xəstəliyə yoluxanlar özlərini əzgin, yorğun hiss edirlər, boğazları qaşınır, əzələləri ağrıyır, quru öskürək müşahidə olunur. Amma quş qripindən azacıq fərqi odur ki, bu qripə yoluxanlarda ürəkbulanma və diareya (qarın işləmə) halları sıx-sıx müşahidə olunmur.

Vaxtında müalicəyə başlandıqda, xəstəni sağaltmaq mümkündür. Virus asanlıqla insandan insana hava, damcı yolu ilə keçir və bir neçə saatdan 7 günə qədər olan müddətdə özünü göstərir. Xəstəliyin ilkin əlamətləri yüksək hərarət, öskürək, boğazda ağrı, zökəm, baş və əzələ ağrıları, bəzi hallarda qusma və diareyadır. A/H1N1 virusu ilə yoluxmuş şəxslər əsasən xəstəliyinin başladığı ilk 7 gün ərzində potensial yoluxdurucu hesab edilməlidir. Xəstəliyin ilkin əlamətləri müşahidə edildikdə təcili evə həkim çağırmaq, çoxlu miqdarda maye qəbul etmək, maska və ya pambıq tenzifli maska taxmaq, əlləri tez-tez sabunla yumaq lazımdır. Ailədə xəstə şəxslə təmas zamanı gigiyena qaydalarına əməl edilməlidir.

Barselona terrorunun pərdəarxası - ekspertdən SOS

İŞİD-in Avropada qan tökməsi terror təşkilatının yeni hücumlar planlaşdırdığını göstərir; **İlham İsmayıl**: "İmkan tapsalar, Azərbaycanda da nəse etmək istəyərlər"

Qeyd edək ki, yaralıların çox olması itkilərin sayının artacağı ehtimallarını artırır. Kataloniyanın daxili işlər naziri Jaoquim Çiarriello açıqlama verərək, yaralıların vəziyyətinin ağır olduğunu, ölü sayının arata biləcəyini ifadə edib. Terrorçu saatda 80 km sürətlə sürdüüyü mikroavtobusu çox adam ölsün deyər izdihamın üzərinə ziq-zaq xətt cızaraq sürüb. İspaniya rəsmiləri mətbuat konfransı keçirərək jurnalistlərin suallarını cavablandırılar. Mətbuat konfransında hadisə ilə bağlı iki terrorçunun həbs olunduğu qeyd edilib. Terrorçulardan birinin Mərakeş əsilli Driss Oukabir olduğu bildirilib. O, terror aktında istifadə etdiyi mikroavtobusu kiryələyibmiş.

Bu terrorun acıları aradan qaldırılmamış saatlar sonra İspaniyanın Alkanar şəhərində sutka ərzində iki partlayış baş verib. APA-nın "RIA Novosti"yə istinadən verdiyi xəbərə görə, birinci partlayış narkotik vasitələrinin istehsalı laboratoriyasında baş verib. Nəticədə bir nəfər ölüb, 7 nəfər yaralanıb. İkinci partlayış nəticəsində bir neçə nəfər yaralanıb. Onların arasında polis əməkdaşlarının olduğu bildirilir. Bir nəfərin vəziyyəti kritikdir. Təfərrüatlar açıqlanmır. Kataloniya polisinin rəisi Xosep Luis Trapero Alkanardakı partlayışların Barselonadakı partlayışlarla əlaqəli olduğunu istisna etməyib. Terror aktı ilə bağlı iş üzrə şübhəli şəxslərdən biri məhz Alkanarda həbs edilib.

"Barselonada törədilmiş terror hücumlarında həlak olan və yaralananlar arasında bu vaxta qədər Azərbaycan vətəndaşlarının olması qeydə alınmayıb".

Musavat.com-un xəbərinə görə, bunu Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev deyib. O bildirib ki, bu barədə Azərbaycanın İspaniyadakı səfirliyindən məlumat verilib: "Səfirliyimiz İspaniyanın müvafiq qurumları ilə təmasları davam etdirir. Terror hadisə-

İspaniyanın turizm bölgəsində baş verən dəhşətli hadisənin təsadüf olmadığı vurğulanır. Şübhəsiz ki, terror aktı turistlərin bu bölgəyə axınının qarşısını alacaq. Bu da İspaniya iqtisadiyyatına ciddi zərbə vuracaq. Ekspertlər ardıcıl olaraq, Avropanın iri şəhərlərinin İŞİD-in hədəfinə çevrilməsini son zamanlar terror təşkilatına qarşı aparılan mübarizə ilə əlaqələndirirlər.

Təhlükəsizlik üzrə ekspert, sabiq MTN polkovniki İlham İsmayıl hesab edir ki, hazırda kiçik deyil, böyük dövlətlər terrorun hədəfinə çevriliblər: "Terror siyasətə qarşıdır. Düzüdü, İspaniya Almaniya, İngiltərə, Fransa, Amerika kimi dövlətlərə müqayisədə terrorizmə qarşı mübarizədə bir o qədər də önəmli rol oynamır. Hər hansı bir çağırışlarla da çıxış etmir. Amma bir şeyi nəzərə almaq lazımdır ki, İspaniyanın özündə millətçilərin özünün terror təşkilatı var. ETO adlanan bu təşkilat zaman-zaman üzə çıxıb. İspaniya doğru dur terrora qarşı mübarizə aparır, lakin öz ölkəsi daxilində. Beynəlxalq səviyyədə konvensiyaya qoşulub və bunun əsasında çıxış edir. Sadəcə İŞİD turizmin qaynağıdır bir vaxtda əsas turizm məkanlarından biri hesab olunan Barselonada imkan tapıblar və buna görə də faciəni orada

na belə bir tapşırıqlar olub ki, silahlar, partlayıcı maddələr əldə edə bilmirsinizsə, heç nə olmasa maşın götürüb insanların üzərinə sürün. Digər ölkələrdə olan tərəfdaşlarına da bu cür tapşırıqlar veriblər. Səhəri gün terror Mərkəzi Avropanın kiçik dövlətlərinin birində də baş versə, bu o deməkdir ki, İŞİD bütövlükdə Avropanı hədəf götürür, bu cür hadisələr törətməklə dövlətlərin siyasətinə təsir etmək istəyirlər ki, İŞİD-dən əl çəksinlər. Əslində İŞİD-in sonunu gətirmək üçün daha qətiyyətli addımlar atmaq lazımdır. Sadəcə bu məsələdə hələ də Bəşər Əsəd kimi mane olan qüvvə var. Onun nə zaman hakimiyyətdən gedib-getməyəcəyi məsələsi İŞİD-in o vaxta qədər qalacağına təsdiqdir".

Təhlükəsizlik eksperti terrorçuların daha çox avtomobillərdən istifadə edərək, bu cür hadisələr törətmələrinə də aydınlıq gətirdi: "Terrora istifadə edilən ənənəvi üsullar əhəmiyyətini heç də itirməyib. Sadəcə bu metodlardan az istifadə olunur. Maşın götürüb insanların üzərinə sürmək çox asandır. Maşına böyük partlayıcı maddələr də yerləşdirmək asan olur. Biri var 10 nəfər öldürsən, biri də var ki, maşını kütlənin üzərinə sürüb, daha çox insanın həyatına bəis olasan. Köhnə üsullardan Avro-

gələn tapşırıq belə olur, "necə edirsən et özünü göstərməli-sən". İŞİD-in ənənəvi metodlardan geri çəkilib, yeni metodlardan istifadəyə üstünlük verməsi zəiflik deyil. Yeri gələndə bu üsul effekt verir. Fransada 80-a yaxın insan öldürüldü, Barselonada da 13 nəfər həyatını itirdi".

İ.İsmayıl Kataloniyanın müstəqilliyə gedən yolunda bu faciənin nə dərəcədə mane olacağı ilə bağlı suallara da münasibət bildirdi: "Bu fərqli mübarizədir. Orada fəaliyyət göstərən ETO təşkilatı Kataloniyanın müstəqilliyini tələb edir. Qanunverici yollarla məqsədlərinə də çox yaxınlaşıblar. Amma bu məsələ İŞİD-la bağlı olduğuna görə Kataloniya millətçiləri ilə İspaniya hökuməti arasında hansısa bir toqquşmaya səbəb ola bilməz. Həmçinin Kataloniyanın müstəqilliyə gedən yolunda da bu terrorun maneçiliyi olmaz. Əksinə Kataloniyanın müstəqillik yolundan bir az geri çəkilməsi indiki halda daha məqsədəuyğundur. Terrora qarşı mübarizədə bütöv İspaniya ilə birlikdə mübarizə aparmaq lazımdır. Səhəri gün Kataloniya strukturları yaradılacaq qoyana qədər çox hədəf olar. Ona görə düşüncələr ki, gələcəkdə daha çox hədəflərə tuş gələ bilərlər".

□ Cavansir ABBASLI

□ Günel MANAFLI

Ermənilər informasiya savaşında fəallaşdırılıblar - politoloq həyəcan təbili çalır

Son günlərdə ermənilər Azərbaycana qarşı informasiya müharibəsini genişləndiriblər. Xarici ölkə mətbuatlarında erməni lobbisinin əli ilə ölkəmiz əleyhinə dezinformasiyalar yayılmaqdadır. İş o yerə çatıb ki, ermənilər yalandan müxtəlif mətbu orqanların adlarını çəkərək, orada Azərbaycanla bağlı xəbərlərin getdiyini uydururlar.

Bütün bunlarla bağlı politoloq Elxan Şahinoğlu öz facebook səhifəsində status paylaşaraq, ermənilərin bu hiyləgər addımlarının qarşısını almağın vacibliyini qeyd edib. Həmin statusu təqdim edirik:

“Ermənistanın və erməni lobbisinin Azərbaycana qarşı informasiya müharibəsində son 10 gündəki 5 təxribatını bir-bir sıralayıram:

1. İsrailin məşhur “Haarets” qəzetinin saytında prezident İlham Əliyev və onun ailəsinin əleyhinə yazı yayımlandı (yazı və sayt saxta çıxdı);

2. Yəne həmin “Haarets” qəzetində yayımlanan növbəti məqalədə Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin İsrailin silah satan şirkətini satdığı silahları erməni separatçılara qarşı istifadəyə məcbur edilməsinə dair yazı yayımlandı (yazıdakı faktlar ele İsrail tərəfindən təkzib edildi);

3. Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri guya sentyabr ayında BMT Baş Assambleyasının sessiyası çərçivəsində görüşəcəklər (Azərbaycan prezidenti bu sessiyada iştirak etməyəcək, bu xəbəri yayılmasının məqsədi budur - guya rəsmi Bakı danışıqlardan yayınır);

4. Azərbaycanın baş qərargah rəisi Nəcməddin Sadıqovun imzası ilə aprel savaşında həlak olan döyüşçülərimizin dəfələri şifərlənmiş sayını göstərən sənədi yaydılar (sənədin saxta olduğu orfoqrafik səhvlərdən belli olur, ancaq bunu biz bilirik, xəbər yayıldığı başqa ölkələrin informasiya məkanlarında isə imzanın saxtalaşdırılmasından bixəbərdirlər);

5. Ermənistanın baş naziri Karen Karapetyan işğal altındaki Kəlbəcərdə mineral su istehsal edən zavodun açılışında iştirak etdi (həmin zavodun məhz Kəlbəcərdə açıldığı qeyri-müəyyən qaldı, hər halda əsəblərimizi gərən xəbərdir).

Bu kütləvi dezinformasiya hücumunun qarşısını necə alırıq? Və ya bunun qarşılığında biz Ermənistanın informasiya məkanına hansı xəbəri ötürükdük ki, onlar da əsəb gərginliyi keçirsinlər”.

Həyəcan təbili çalan politoloq “Yeni Müsavat”da fikirlərinə bəzi əlavələr etdi: “O statusu yazmağıma səbəb odur ki, ermənilər durmadan bizə qarşı informasiya müharibəsini genişləndirirlər. Bunun üçün müxtəlif dövlətlərdən istifadə edirlər. Son günlər onlar daha da aktivləşiblər. Bu məsələni diqqətdə saxlamağımız çox vacibdir. Onların dezinformasiyalarına dərhal reaksiya verilməli, yalanlanmalıdır. Artıq Müdafiə Nazirliyinin açıqlaması oldu. Biz bilirik bu xəbərlər saxtadır, Nəcməddin Sadıqovun imzasını saxtalaşdırıblar. Amma bunu ancaq biz bilirik. Bu xəbəri özlərinə yaxın Rusiya İnformasiya Agentliyində yayıblar. Yeni Rusiyada buna inana da bilərlər. Müdafiə Nazirliyinin reaksiyası çox yaxşıdır, yerindədir. Amma vacibdir ki, o reaksiyanı rus dilinə çevirək və ilk olaraq bu xəbəri yayan informasiya mənbəyinə göndərilsin. Belə xəbərlərə dərhal reaksiya verilməlidir ki, erməni dezinformasiyaları şayiə şəklini almasın, yalan ayaq tutub yeriməsin. Belə məsələlərdə çox təəssüf ki, gecikirik. Ermənilərin baş naziri məzuniyyətini işğal altında olan Azərbaycan ərazisində keçirir. Buna dərhal reaksiya verilməli idi. Bilmirəm nə dərəcədə doğrudur, amma belə xəbərlər yayılıb ki, erməni nazir gedib Kəlbəcərdə mineral zavodun açılışını edir. Onu araşdırmaq lazımdır. Əgər bu faktlar təsdiqlənərsə, Xarici İşlər Nazirliyi bəyanat da verə bilər. Belə addımlar vaxtında atılmalıdır ki, qarşı tərəf etdiyi hərəkətlərə diqqət etsin, belə dezinformasiyalar da internet məkanına yayılmasın”.

□ Cavanshir ABBASLI

“Son günlər Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin nəzarətində olan saytlarda Azərbaycan Ordusu haqqında daxili auditoriya hesablanmış yalan və saxta məlumatlar yayılmaqdadır”. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirilib.

Qeyd olunub ki, Ermənistan tərəfi bu cür dezinformasiyaları yaymaqla özünü guya Azərbaycan Silahlı Qüvvələri barədə məlumatlı göstərməyə çalışır: “Əslində isə nümayiş etdirilən “məxfi məlumatlarla dolu məktublar” o dərəcədə bisavad və səriştəsiz hazırlanır ki, onların əvvəldən axıradək saxta olduğu heç bir şübhə doğurmur. Bütün bunlar erməni xüsusi xidmət orqanları və “əks-təbliğət mütəxəssisləri” tərəfindən qeyri-peşəkar səviyyədə, tələm-tələsik uydurularaq, səliqəsiz düzülüb-qoşulmuş kağız parçasıdır.

Son yayılan məktubdakı saxtakarlıq və səhvələr isə daha tez diqqəti cəlb edir. Qeyd edək ki, Baş Qərargah rəisi müntəzəm olaraq Ordudakı vəziyyət haqqında Müdafiə nazirinə şifahi məruzələr etdiyindən xidməti məsələlərlə bağlı Ermənistan mətbuatının təqdim etdiyi formada yazılı müraciətlərə zərurət qalmır. Çoxlu qrammatik səhvlər və yazılı üslubundakı uyğunsuzluqlarla (məktubda 20-dək səhv var) hazırlanmış bu məktubun Müdafiə Nazirliyində mövcud olan daxili yazışmalara və kargüzərliyə azacıq da olsa uyğunluğu yoxdur. İstər mövcud olmayan simvolikalı rəsmi blank, istərsə də orada olan imzalar saxtalaşdırılıb, həmin sənədlərdə göstərilən tarixlər, rəqəmlər, yer və adlar da tamamilə uydurmadır.

Məktubda göstərilən məqamlardan biri də 2016-cı ilin aprel döyüşlərindəki itkilər barədə məlumatların ağılsızlıq dərəcədə şişirdilməsi və bilərəkdən qat-qat çox göstərilməsidir.

Müdafiə Nazirliyindən düşmən tərəfin təxribatına sət cəvab

“Ermənistanın yaydığı məlumatlar və sənədlər tamamilən saxtadır”

“Ermənistanın yaydığı məlumatlar və sənədlər tamamilən saxtadır”

İctimaiyyət həmin dövrdə şəhidlərin dəfn mərasimlərində iştirak edib, hər kəs bu proseslərin nə qədər yüksək səviyyədə və təntənəli təşkil olunduğunu izləyib, Ali Baş Komandanın Ordumuza yüksək qiymət verməsinin və qəhrəmanlarımızın mükafatlandırılmasının şahidi olub. Odur ki, üstündən bu qədər vaxt keçdikdən sonra Ermənistan mətbuatının guya itkilərin gizlədilməsi barədə məlumatlar tirajlaması blefdən başqa bir şey deyil və heç bir etik normalara sığmır. Texniki tərəqqinin hazırkı inkişaf mərhələsində itkilərin əhəliyə gizlədilməsi də qeyri-mümkündür. Aprel döyüşləri zamanı itkilərin sayı barədə göstərilən rəqəmlər əslində Ermənistanın öz itkilərinin sayıdır və onlar hələ də ictimaiyyətə bu barədə düzgün məlumat verməyiblər.

Aprel döyüşlərindən sonra özünə gəlməyən, Ermənistan rəhbərliyi bilərəkdən Azərbaycan tərəfinin itkilərini qat-qat artıraraq verməklə Ermənistan əhalisinin fikrini yayındırmağa çalışır. Nədənə uğurlu əks-hücum əməliyyatı keçirərək sarsıdıcı zərbələr endirən Azərbaycan Ordusunun 2000 həkətaradək ərazini işğaldan azad etdiyini unudurlar. Aprel döyüşləri zamanı atəşkəsin elan edilməsinin səbəbi isə qarşı tərəfin iddia etdiyinə əksinə olaraq, Azərbaycan Ordusunun uğurla irəliləməsindən vahiməyə düşən Ermənistan rəhbərliyinin yalvarıcı və təkidli xahişi nəticəsində üçüncü tərəfin vəsitəçiliyi ilə mümkün olmuşdur. Azərbaycan tərəfinin belə bir görüşə və addıma razılaşmasının yeganə səbəbi əlavə qan tökülməsinə son

qoyulması olub.

Düşmən tərəfinin bu kimi saxtakarlığı son günlər Azərbaycan mətbuatında işğalçı Ermənistan ordusundakı neqativ hallar barədə yayılan faktlara cavab olaraq ermənisayağı atılmış növbəti uğursuz bir addımdır. Özünü təmizə çıxarmaq məqsədi daşıyan cinayət-kar hərbi-siyasi rejim rəhbərliyi bu xəbərlə Ermənistan ordusundakı acınacaqlı vəziyyət səbəbindən hərbi qulluqçular arasında artan inhiyar, nizamnamədən kənar münasibətlər və digər cinayət əməllərdən əhalinin fikrini yayındırmağa çalışır.

Cəbhədəki döyüşdə ağır qazana bilməyən Ermənistan bu gün mətbuat, virtual məkan və kağız üzərində savaş açmaqla, hətta Azərbaycan Ordusunda heç zaman xidmət etməyən, sosial şəbəkələrdə saxta IP ilə qeydiyyatdan keçərək və azərbaycanlı bloker adı altında “döyüşə-rək” qismən də olsa uğursuzluqlarının əvəzini çıxmağa çalışır.

Müdafiə Nazirliyi bildirir ki, yayılan məlumatlar və sənədlər tamamilən saxtadır, uydurmadır, Azərbaycan mətbuatı tərəfindən yayılması, sosial şəbəkələrdə müzakirəsi qətiyyətlə yolverilməzdir. Yayılan dezinformasiya xarakterli məlumatlar düşmən maraqlarına xidmət etdiyindən bu kimi təbliğata uymamağa çağırırıq”.

“Turan”la bağlı iki mövqe - Nyu-Yorkdan dəstək gəldi..

Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov: “Vergilər Nazirliyinin agentlikdə yoxlamalar aparmasını siyasi amillərlə bağlamaq istəyi düzgün deyil”

Mətbuat Şurasının sədri, millət vəkili Əflatun Amaşov “Turan” İnformasiya Agentliyində aparılan yoxlama barədə mövqeyini açıqlayıb. Musavat.com xəbər verir ki, Ə.Amaşov bu haqda sosial şəbəkədəki statusunda yazıb: “Doğrudan da “Turan” İnformasiya Agentliyi keçmiş, tarixi olan media qurumlarımızdır. Onun rəhbəri Mehman Əliyev kifayət qədər peşəkar jurnalistdir, səriştəli idarəçidir. Ancaq son zamanlar agentlik media məkanımızda sanki yox kimidir. Bunu müxtəlif amillərlə əsaslandırmaq mümkündür. Cəmiyyət dəyişir, jurnalistika dəyişir, prinsiplər və dəyərlər də həmçinin. Zamanla oxşar proseslərin müxtəlif media qurumlarının təmsalında şahidi olmuşuq. Bu proses müəyyən mənada təbii bir prosesdir.

Bu günün media reallığından uzaq kimi görünən “Turan”ın materiallarına çox az hallarda istinad var. Xəbərlərinə demək olar rast gəlinmir. Ümumən yaradıcılıq dəst-xətti nəzərə çarpmır. Halbuki əvvəllər belə olmayıb.

Onu da deyim ki, neinki son aylar, hətta son illər belə heç bir rəsmi qurumun, vəzifəli şəxsin “Turan”ın hansısa yazısından narahatlığına, etirazına rast gəlməmişəm. Mətbuat Şurasına da “Turan”ın materialından heç bir şikayət daxil olmayıb. Belə olan halda Vergilər Nazirliyinin media qurumunda yoxlamalar aparmasını siyasi amillərlə bağlamaq istəyi hətta nəzəri cəhətdən də düzgün

deyil. Kimlərsə buna cəhd edərsə, hesab edirəm ki, niyyətləri tamam başqaqdır”.

Ə.Amaşov məlum yoxlama barədə mövqeyini də açıqlayıb: “Vergilər Nazirliyi dövlət orqanıdır. Onun yoxlamalarına gəlinə, qurum hər hansı təşkilatın hesabına xaricdən və daxildən gələn maliyyə vəsaitini araşdırır. Konkret olaraq həmin vəsaitdən zəruri vergi ödənişlərinin edi-

lib-edilmədiyini müəyyənləşdirir. İndiyədək ən müxtəlif təşkilatlarla, o cümlədən jurnalist təşkilatları və kütləvi informasiya vasitələri ilə bağlı eyni mexanizm tətbiq olunub.

Mətbuat Şurası olaraq biz “Turan” İnformasiya Agentliyi ilə bağlı məsələni diqqətdə saxlayırıq. Vergilər Nazirliyinə də müraciət etmişik. İnandırıcı ki, informasiya agentliyi ilə əlaqədar araşdırmalar tam şəffaf şəkildə, qanunlarımızla tam riayət olunmaqla həyata keçiriləcəkdir”.

Nyu-Yorkda yerləşən Jurnalistlərin Müdafiə Komitəsi (JMK) Azərbaycan hakimiyyətini Turan-a təzyiqlərin dayandırılmasına və agentliyin normal fəaliyyəti üçün şəraitin yaradılmasına çağırır.

“Azərbaycan hökuməti dəfələrlə müstəqil və müxalifətönlü medianı susdurmaq üçün siyasi motivli cinayət ittihamlarından silah kimi istifadə edib. Biz Azərbaycan hakimiyyətini “Turan” İnformasiya Agentliyinə qarşı siyasi motivli istintaqı dayandırmağa və müstəqil jurnalistləri “qanun pərdəsi” altında qorxutmağı dayandırmağa çağırırıq”, - JMK-nin Mərkəzi Asiya üzrə koordinatoru Nina Ognianova bildirib.

Xatırladaq ki, Vergilər Nazirliyi “Turan”-a qarşı cinayət istintaqına başlayıb və bildirib ki, agentlik 37 min manat vergidən yayınıb. Avqustun 16-da agentliyin ofisində axtarış aparılıb, sənədlər və elektron daşıyıcılar götürülüb. “Turan” vergidən yayınma barədə fikirləri qəti şəkildə inkar edir, istintaq qərəzli sayır və öz peşə fəaliyyəti ilə əlaqələndirir. Agentlik Vergilər Nazirliyinin qərarından məhkəməyə şikayət verib

□ SEVINC

Baş nazirin müavini Əli Həsənovun nəvəsi Nail Allahverdiyevin törətdiyi dəhşətli qəzadan sonra qalmaqallı açıqlamalar verən və onları müdafiə edən deputat Astan Şahverdiyevlə bağlı iki xəbər yayılıb.

"Astan Şahverdiyevlə bağlı şikayətlərə baxıldıqdan sonra müvafiq qərar qəbul olunacaq. Əgər şikayətlər olsa, yəqin ki, Astan Şahverdiyevə yenə "qulaqburması" veriləcək. Ancaq hələlik məlum deyil ki, onunla bağlı hansı şikayətlər var. Bu məsələ obyektiv araşdırıldıqdan sonra müvafiq addımlar atılacaq" - bu barədə olke.az-a açıqlamasında Milli Məclisin İntizam komissiyasının sədri, deputat Ağacan Abiyev deyib. Deputat Astan Şahverdiyevlə bağlı məsələyə sentyabrın 15-də deputatlar işə çıxandan sonra baxılacağını bildirib. A.Abiyev Astan Şahverdiyevin mandatının ləğv ediləcəyi barədə yayılan xəbərlərin doğru olmadığını söyləyib: "Mən heç zaman deməmişəm ki, Astan Şahverdiyevin mandatı ləğv olunacaq. Bunu mənə sual verənlər yazır. Mən indidən Astan Şahverdiyevin mandatının ləğv olunub-olunmayacağını deqiq deyə bilmərəm. Məsələ ob-

Əli Həsənov

Deputat "Qaçqınkom" sədrinin nəvəsinə görə "qəza"ya düşüb

Əyyub Kərim: "Nail Allahverdiyev barəsindəki həbs qərarını dəyişmək üçün arqument yox idi"

sab edirəm ki, onun vəkilləri şikayət vermiş olsaydılar belə, arqumentləri çox zəif olardı. Yeni ortada 2 nəfər ölüm, 2 nəfər isə ağır yaralanması faktı var. Prokurorluq 4 aylıq istintaq müddəti istəyəndə bu dəlilləri əsas götürüb. Bundan başqa N.Allahverdiyevin barəsindəki 4 aylıq həbs qərarından vəkilinin apelyasiya şikayəti verməməsi də müzakirə mövzudur. Adətən təqsirləndirilən şəxslərin barəsində verilən ilkin həbs qərarı mübahisələndirilsə də, N.Allahverdiyevin vəkilləri nədənsə bu addımı atmayıblar. Niyə?

Tanınmış hüquqşünas Əyyub Kərim deyir ki, N.Allahverdiyevin vəkilinin müvəkilinin barəsindəki həbs qəra-

sab edirəm ki, onun vəkilləri şikayət vermiş olsaydılar belə, arqumentləri çox zəif olardı. Yeni ortada 2 nəfər ölüm, 2 nəfər isə ağır yaralanması faktı var. Prokurorluq 4 aylıq istintaq müddəti istəyəndə bu dəlilləri əsas götürüb. Bundan başqa ən əsas məqam odur ki, Nail Allahverdiyev qəzadan sonra hadisə yerindən qaçıb. Apelyasiya Məhkəməsinə onun barəsindəki həbs qərarını dəyişmək üçün arqument yox idi. İstintaqda qəzanın "Təhlükəsizlik şəhər" kameralarının çəkdiyi real görüntüləri var. Onun vəkilinin həbs qərarından şikayət verəcəkləri təqdirdə ortaya qoyacaqları əsas arqumentlər əllərindən hadisə baş verən andan özləri də istəmədən çıxıb. Qəza "Təhlükəsiz şəhər" kameralarına düşüb, qəzada 2 nəfər yaralanıb, 2 nəfər ölüb, qəzadan sonra Nail Allahverdiyev hadisə yerindən qaçıb. Vəkil çıxıb desələr ki, həbs qərarını ev dustaqlığı ilə əvəzləyin, onlara hakim sadaladığımız arqumentlərlə cavab verəcək. Hadisə yerindən qaçmaq məsələsi olmasaydı, yenə də həmin qərarı mübahisələndirmək olardı. Adam hadisə yerindən qaçıb. Buna görə də heç bir hakim məsuliyyəti üzərinə götürüb Nail Allahverdiyevi ev dustaqlığına buraxmazdı. Çünki sabah o, istintaqdan yayınsa, qaçıb gizlənsə, məhkəməyə deyəcəklər ki, hansı əsasla, arqumentlə onun barəsindəki həbs qərarını ev dustaqlığı və ya digər qəti imkan tədbiri ilə əvəzlədin".

Ə.Kərim 4 aylıq istintaq müddətinin qəzanın unudulmasına görə seçilməsi haqda fikirlərlə tanış olduğunu deyir. Düşünür ki, ilkin istintaq müddətinin məhz 4 ay seçilməsi avtoqəza üzrə keçiriləcək ekspertizalarla əlaqədardır: "Ümumilikdə bəli, razılaşmaq olar ki, aşkar şəraitdə törənən bir hadisə üçün 4 aylıq istintaq müddəti niyə gərəkdir. Amma iş üzrə avtotexniki ekspertiza keçirilməli, qəza zamanı dünyasını dəyişmiş mərhumların və sağ qalıb ağır yaralanan şəxslərin də məhkəmə-tibbi müayenələrinə dair ekspertizaların rəyləri alınmalıdır. Əvvəllər belə işlər üzrə istintaq müddəti 2 ay idi. Sonradan müddət 4 aya qədər artırdı. Adətən belə işlər üzrə istintaq müddəti daha az verilir. Bu işin faktiki hallarınə xırdaqlıqlarına qədər bilmirik deyə niyə 4 aylıq istintaq müddətinin verildiyini də konkret söyləməyə cətinlik çəkirəm".

Ə.Kərim hüquqi baxımdan iş üzrə həbs müddətinin maksimum seçilməsinin hadisənin unudulmasına hesablanan addım kimi qəbul etməyin düzgün olmadığını bildirib: "İstintaq orqanının 4 ay vaxt istəməsi o demək deyil ki, məhkəmə 4 ay vaxt verməlidir. Məsələnin bu tərəfi də var ki, prokurorluq 4 aylıq müddət bitəndən sonra əlavə olaraq müddətin 4 ay da artırılmasını istəyə bilər. Hərçünə razılaşmaq olar ki, bu müddətdə hadisə unudulacaq, yaddan çıxacaq".

□ E.HÜSEYNOV

Akif Çovdarov

"MTN işi" yekunlaşır: böyük "balıqlar" isə hələ də azadlıqdadır..."

"MTN işi" üzrə Akif Çovdarovun və onun tabeliyində işləmiş daha üç nəfərin məhkəməsi yekunlaşıb, prokuror Çovdarova 15 il azadlıqdan məhrum etmə cəzası istəyib. Bundan əvvəl keçmiş nazirliyin keçmiş şöbə müdiri Vüsal Ələkbərova 12 il həkm oxunub.

Hüquq xəbərləri üzrə ixtisaslaşmış "Femida 007" portalının baş redaktoru, hüquqşünas Əyyub Kərim deyir ki, bu məhkəmədən əsas gözlənti dəstə başçısının tapılmasıdır, indiyə qədər mühakimə olunanlar isə kiçik balıqlardır: "Baş prokuror özü imzaladığı ittiham aktında müştəkkil dəstə anlayışına qiymətdə göstərir ki, qrup olub, qrupun təşkilatçısı olub. Onda prokurorluq bu qrupun rəhbərini ittihamiyyətə təqdim etməlidir".

İyulun 10-da məhkəmə sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudov və nazirliyin Baş İstintaq İdarəsinin rəisi olmuş general Mövlən Şixəliyevin barəsində cinayət işinin başlanması barədə xüsusi qərar çıxarıb və həmin qərarın icra olunması üçün prokurorluğa göndəriləcəyi bildirilib. **Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin rəhbəri Eldar Sultanov** deyir ki, belə məhkəmənin belə bir qərarının olub-olmamasını araşdırdıqdan sonra cavab verə bilər.

"**Təhlükəsizlik Araşdırmaları**" Mərkəzinin rəhbəri, keçmiş Milli Təhlükəsizlik əməkdaşı İlham İsmayıl başqa bir məqama diqqəti çəkir və deyir ki, məhkəmə ilk baxışda açıq olsa da, jurnalistlər ora buraxılsa da, əslində suallara tam cavab almaq olmur: "Məhkəmə prosesində də müəyyən bir hədd var, o həddə qədər gəlib çatılır, orda növbəti sual vermək lazımdır, kimdir günahkar, kim tapşırıq vermişdi, bu suallara gəlib çatdıqda bu suallar verilmir və yarımçıq kəsilir. Ona görə də məhkəmə olduğuna və orda jurnalistlərin iştirak etməsinə baxmayaraq bu işin tam şəffaf olduğunu deyə bilmərik".

□ E.HÜSEYNOV

yektiv araşdırılacaq. Mandatın alınması məsələsi prokurorluğun səlahiyyətinə aiddir. Ona görə də jurnalistlər bu məsələdə tələsməməlidir. Əmin olun ki, məsələ obyektiv araşdırılacaq".

Qeyd edək ki, Astan Şahverdiyev Əli Həsənovun nəvəsini müdafiə edərək "o hadisədə Nail Allahverdiyevin təqsiri yoxdur. Qəza zamanı avtomobildə Əli müəllimin nəvəsi deyil, sürücü olub" demişdi.

Astan Şahverdiyevin qohumları ilə bağlı ilginclik məlumatları yayılıb. Avropa.info yazır ki, Astan Şahverdiyevin qardaşı Araz Şahverdiyev Cəbrayıl rayon polis idarəsinin rəisidir, digər qardaşı oğlu Eyvaz Şahverdiyev isə Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi rəisinin müavini. İddialara görə, qəza hadisəsi baş verən gün sükan arxasında olan şəxsin Əli Həsənovun nəvəsi Nail Allahverdiyev olması məhz Eyvaz Şahverdiyev gizlədə bilib. Eyvaz Şahverdiyevin Bakı Dövlət Yol Polisində intellektual idarəetməyə cavabdeh olduğu və bütün kameralara nəzarətin birbaşa bu şəxsin nəzarətində olduğu qeyd edilir. Lakin sonradan məsələnin daha da böyüməsi və Dövlət Yol Polisində araşdırmaları nəticəsində əsl həqiqət üzə çıxıb.

Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin Yol Hərəkatının Təhlükəsizliyinin Təbliği və İctimai qurumlarla əlaqə bölməsinin rəisi, polis polkovniki Vaqif Əsədov məlum qəza baş verən gün sükan arxasında Əli Həsənovun nəvəsi Nail Allahverdiyevin olması faktının Eyvaz Şahverdiyev tərəfindən gizlədilməsi ilə bağlı mətbuatda gedən xəbərə reaksiya verir. Deyib ki, yol nəqliyyat ha-

Əyyub Kərim

disəsinin baş verdiyi gündən əvvəl Eyvaz Şahverdiyev məzuniyyətdə olub. V.Əsədov E.Şahverdiyevin Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəisi müavini vəzifəsini deyil, yol hərəkatının təşkilatçısının rəisi vəzifəsini daşdığını deyir.

Daha maraqlı məqamlardan biri isə baş nazirin müavini kimi Əli Həsənovun sədr olduğu Narkomanlığa qarşı mübarizə üzrə dövlət komissiyasında da Astan Şahverdiyevin digər qardaşı oğlu Fərid Şahverdiyevin işləməsidir. Fərid Şahverdiyev Əli Həsənovun rəhbərlik etdiyi komissiyada yüksək vəzifə tutur.

Bundan başqa, keçmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin sabiq əməkdaşı olan, məlum hadisələrlə bağlı hazırda həbs olan Vüsal Ələkbərovun da Astan Şahverdiyevin qardaşının kürəkəni olduğu bildirilir.

Xatırladaq ki, mətbuatda Astan Şahverdiyevin Əli Həsə-

novun baş verdiyi gündən əvvəl Eyvaz Şahverdiyev məzuniyyətdə olub. V.Əsədov E.Şahverdiyevin Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəisi müavini vəzifəsini deyil, yol hərəkatının təşkilatçısının rəisi vəzifəsini daşdığını deyir.

Daha maraqlı məqamlardan biri isə baş nazirin müavini kimi Əli Həsənovun sədr olduğu Narkomanlığa qarşı mübarizə üzrə dövlət komissiyasında da Astan Şahverdiyevin digər qardaşı oğlu Fərid Şahverdiyevin işləməsidir. Fərid Şahverdiyev Əli Həsənovun rəhbərlik etdiyi komissiyada yüksək vəzifə tutur.

Bundan başqa, keçmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin sabiq əməkdaşı olan, məlum hadisələrlə bağlı hazırda həbs olan Vüsal Ələkbərovun da Astan Şahverdiyevin qardaşının kürəkəni olduğu bildirilir. Xatırladaq ki, mətbuatda Astan Şahverdiyevin Əli Həsə-

novun baş verdiyi gündən əvvəl Eyvaz Şahverdiyev məzuniyyətdə olub. V.Əsədov E.Şahverdiyevin Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəisi müavini vəzifəsini deyil, yol hərəkatının təşkilatçısının rəisi vəzifəsini daşdığını deyir.

Daha maraqlı məqamlardan biri isə baş nazirin müavini kimi Əli Həsənovun sədr olduğu Narkomanlığa qarşı mübarizə üzrə dövlət komissiyasında da Astan Şahverdiyevin digər qardaşı oğlu Fərid Şahverdiyevin işləməsidir. Fərid Şahverdiyev Əli Həsənovun rəhbərlik etdiyi komissiyada yüksək vəzifə tutur.

Bundan başqa, keçmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin sabiq əməkdaşı olan, məlum hadisələrlə bağlı hazırda həbs olan Vüsal Ələkbərovun da Astan Şahverdiyevin qardaşının kürəkəni olduğu bildirilir. Xatırladaq ki, mətbuatda Astan Şahverdiyevin Əli Həsə-

Dünya ağalığı ideyasının əsirləri

Xalid KAZIMLI

Onlar fərqli bir dünya qurmaq istəyirlər. O dünyada hər şey vahid mərkəzəndə idarə olunmalıdır.

Ən başda Allahdan "mandat almış" xəlifə oturacaq. Xəlifə bütün dünyanın - Avstraliyadan Amerikaya, Çilidən Yaponiyaya qədər Yer üzünün, vahid dövlətin hökmdarı olacaq.

Bütün dünya şəriət qayda-qanunları ilə idarə olunacaq - heç kim Allahdan gələn buyruqlara qarşı çıxma bilməz - cəzası edamdır.

Bu dünyada qadınlara yer yoxdur, onlar özü, üzü, sözü görünməyən, səsi çıxmayan, yalnız kişilərə xidmət göstərəcək varlıqlardır.

Qadınların şəxsiyyət vəsiqəsi, pasportları da ola bilməz. Zəten, onlara hansısa bir sənəd lazım deyil. Vahid dövlətdə sərhəd yoxdur, qadınlar isə kişi qohumları olmadan hərəkət edə bilməzlər.

Bu dövlətdə qadınlar yalnız evdə işləyə bilərlər. Bəs ailə başçısını itirmiş, ailə quramamış qadınlar nə etsin? Vahid Xilafət bunu düşündürüb. Belə qadınlar mütləq ərə getməlidirlər, kiminsə, ikinci, iyirminci qadın köləsi olmalıdırlar.

Bəs bu boyda dünyada yaşayan 200-dən artıq dövlət, 3 mindən artıq millət, dünyəvi və monoetnik dinlər, məzhəblər necə olacaq. Dövlətlərin hamısı ləğv olunur. Vahid dövlət yaradılır. Millətlərin hamısı vahid dildə (ərəbcə) danışır. Onlar bunu öyrənməyə borcludurlar. Dinlər, məzhəblər də ləğv olunur. Hər kəs ərəblərin köləsidir.

Politoloji dildə bunun adına panarabizm deyirlər. Panarabizm ərəb millətinin dünya ağalığı ehtirasını təmin etmək siyasətidir. Qədimlərdən var. Ancaq son 15-20 ildə daha da şiddətlənib, zirzəmilərdən gün işığına, hərbi düşürgələrə çıxıb, təşkilatlanıb, silahlanıb, dünya ilə partizan müharibəsi aparmaq durumuna gəlib.

Yeni Xilafət ideoloqları qurmaq istedikləri yeni dövlət modelini 1996-2004-cü illərdə Əfqanıstanda həyata keçirmişdilər, istedikləri dövləti qurmuşdular və özlərinə qarşı olanları qıra-qıra idarə edirdilər. Fəqət onların yeni dövlət modelini dünyaya ixrac etmək layihəsi ABŞ-da 11 sentyabr hücumundan sonra əks-zərbəyə məruz qaldı. 2004-də Xilafətin nüvəsi olan Taliban dövlətindəki hökmranlığına son qoyuldu. O zamandan panarabizm tərəfdarları, Xilafət döyüşçüləri qruplar şəklində dünyaya səpələniblər. Onlar Avstraliyada da mövcuddurlar, Filippində də, Kanada da, ABŞ-da, Rusiyada da, Türkiyədə də, Fransada da, İspaniyada da.

Ən son özlərini İspaniyada göstərdilər. Yenə eyni terror stilinə əl atdılar. Bundan əvvəl onlar eyni üsulla Almaniya, Fransa, Avstriyada terror aktı törətmişdilər.

Bəzən bu terror aktlarını qisas aksiyası kimi qələmə verirlər. Heç də elə deyil. Adamlar qisası sonraya saxlayıblar. Boyun əyməyənlərin kütləvi edamı sonralar, dünya ağalığı təmin edildəndən sonra, aylarla davam edən qanlı şoularla həyata keçiriləcək. İndilikdə törədilən qanlı cinayətlərin məqsədi total qorxu mühiti yaratmaqdır. Panarabizm ideoloqları düşünür ki, insanlar təbiətə qorxaqdırlar və can qorxusu hiss etdikləri zaman tabe olmağa, boyun əyməyə hazır olurlar. Yeni məqsəd kütləvi xof yaratmaq və insanları xofun hakimiyyətinə tabe etdirməkdir.

Terror aktı üçün seçilən məkanlar isə rastgələ seçilmir, arazdırlar, hansı ölkə təhlükəsizlik sahəsində başisoyuqluğa yol verir, Xilafət döyüşçülərini yaxşı-yaxşı yoxlamır, incələmir, o zaman onlar yavaş-yavaş o ölkəyə sızır, mənzil-qəragahlar düzəldir, rişələni, silah-sursat toplayır, Xilafətin baş qəragahından əmr gəldikdə isə qanlı terror aktı həyata keçirirlər.

Son on ildə dünyanın bir çox ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda o cür "mənzil-qəragah"ların məhv edilməsi əməliyyatları keçirilib, xeyli döyüşçü yerində öldürülüb, iki o qədər terrorçu həbsə alınıb. Onlar boş buraxılışdı, özbaşına qoyulsaydı, təbii ki, İspaniyada, Almaniya, Fransa və Türkiyədə törədilən terror aktlarının bənzərləri ölkəmizdə də törədilə bilərdi.

Bəzən terror təşkilatlarının mövcudluğundan söhbət gəndə onları ümumi şəkildə "Amerikanın uşaqları", "Qərbin oyunları" adlandırırlar, arxalarında ayrı-ayrı dövlətlərin durduqlarını bəyan edirlər.

Burası dəqiqdir ki, istər əl-Qaidə, istərsə də İŞİD, "Boko Haram" kimi terror təşkilatları ayrı-ayrı dövlətlərin himayəsindədir və onların ayırdığı böyük maliyyə hesabına hərəkət edirlər. Onları bir araya yalnız "Xilafət ideyası"nın topladığı absurd illədiadi. Adamlar konkret olaraq böyük pullarla iş görürlər. Son illərdə himayədar dövlətlər artıq bir-birinin üzünə dururlar. Məsələn, Səudiyyə Ərəbistanı ilə Qətərin arasındakı konfliktin səbəbi budur. Səudiyyə Ərəbistanı ABŞ-dan aldığı təlimat əsasında panarabizm ideoloqlarının hərəkətini artıq özü üçün təhlükə saymağa başlayıb və bu avantüradan geri çəkilib.

Bir sözlə, yüz minlərlə ərəb, onların qurduqları terror təşkilatları yeni növ müharibə üsullarından istifadə edərək dünya ağalığı iddiasına düşüblər, dünya onlara müqavimət göstərir. Nəticədə vaxtaşırı olaraq ayrı-ayrı ölkələrdə, ən sakit şəhərlərdə terror aktları baş verir.

Bu elə bir durumdur ki, heç kəs "bizimlə işləri yoxdur" deyə bilməz. Onların hamıyla işləri var. Adamlar bütün dünyada hakimiyyətə gəlmək, vahid dövlət, yeni bir dünya qurmaq istəyirlər.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Gündüz İsmayılov jurnalistlərə açıqlamasında bildirib ki, ötən illərlə müqayisədə Azərbaycanda dini radikalizm təhdidləri ilə bağlı vəziyyət xeyli yaxşılaşıb. G. İsmayılov bildirib ki, bu, həm inzibati, həm iqtisadi sahədə dini radikal təşkilatlara qarşı aparılan mübarizə, eyni zamanda maarifçilik sahəsində görülən işlərlə əlaqədardır.

"Radikal dini qrupların Azərbaycanda ciddi dayaqları yoxdur, belə dayaqların olması da mümkün deyil. Dini radikalizm savadsızlıq, xurafat, təhsildən yayınma meylləri olan ölkələrdə, bölgələrdə yayılır. Biz də əsasən xurafat meyllərinə qarşı mübarizə aparırıq" - o bildirib.

Sədr müavini qeyd edib ki, Azərbaycanda son illər ölkədən kənardakı münəfiqə zonalarında silahlı birləşmələrə qoşulma halı qeydə alınmayıb: "Bunun özü də deməyə əsas verir ki, Azərbaycanda dini radikalizmə qarşı görülən işlərin konkret nəticələri var. Hansısa radikal dini, terror qruplarının Azərbaycana təsir etməsi real deyil. Çünki Azərbaycanın iqtisadi imkanları, hüquq mühafizə orqanlarının bu sahədə fəaliyyəti, eyni zamanda, paralel olaraq aparılan ideoloji iş bu cür qrupların Azərbaycanda özlərinə dayaq tapmasını mümkün edirdi".

Lakin bəzi ekspertlərə görə, əksinə, Azərbaycanda dini radikal qruplaşmalar ötən illərlə müqayisədə daha da güclənib. Çünki Azərbaycan vətəndaşları beynəlxalq terror qruplarının daxilində, İraq, Suriyada döyüş əməliyyatlarında iştirak edirlər. Nəticədə isə onlar döyüş, xüsusi əməliyyat, asimmetrik mübarizə təcrübəsi qazanırlar. Ekspertlər bildirirlər ki, belə olduğu halda təhlükənin miqyasını kiçik hesab etmək olmaz.

Təhlükəsizlik üzrə ekspert Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, təhlükə dedikdə tək-cə hansısa dini terror qruplaşmasını nəzərə almaq doğru deyil: "Unutmaq lazımdır ki, Dağlıq Qarabağ münəfiqəsi

başladıqdan sonra Azərbaycanda xeyli sayda terror aktları törədilib. Həmin teraktlar ermənilər və onların xüsusi hava-darlarının əli ilə həyata keçirilib. Çox adamlar elə başa düşürlər ki, terror qruplaşması dedikdə məhz hansısa dini radikal qruplaşmalardan söhbət gedir. İstər İŞİD olsun, istərsə də digər qruplaşmalarla bəra-

oyunçudur. Bütün bunları nəzərə alıqda təbii ki, xüsusi xidmət orqanlarının və digər anti-Azərbaycan qüvvələrinin burada hər hansı bir terror aktı keçirməkdə məqsədi və məramı ola bilər. Dini qruplaşmalara gəldikdə isə Azərbaycanın geosiyasi və eyni zamanda coğrafi mövqeyi elədir ki, şimaldan bizim qonşumuz Rusiyadır.

Azərbaycandan çox da uzaq olmayan ərazilərdə müharibələr gedir. Bütün bu müharibələr, Azərbaycanın inkişafını və bunu istəməyən qüvvələri nəzərə alsaq deyə bilərik ki, ölkəmizdə çox böyük işlər görülür. İstər sərhədlərin bərkidilməsi, istərsə də xüsusi xidmət orqanlarının işlərini nəzərə almaq lazımdır. Lakin bəlli olduğu kimi,

Təhlükəsizlik eksperti Dini Komitə rəsmisinin nikbinliyini bölüşmədi

Arzu Nağıyev: "Hazırda terror aktlarını törədə biləcək qüvvə dedikdə daha geniş fikirləşmək lazımdır"

Arzu Nağıyev

Gündüz İsmayılov

bər, bu gün terror aktlarını törədə biləcək qüvvə dedikdə bir qədər geniş şəkildə fikirləşmək lazımdır. Bu gün Azərbaycanda müharibə gedir və burada xüsusi xidmət orqanlarının maraqları var. Azərbaycan iqtisadi baxımdan Avropanın təhlükəsizliyinə təhdidi həyata keçirə biləcək bir dövlətdir. Eyni zamanda dünyada da böyük iqtisadi layihələri məhz Azərbaycanın ərazisindən keçirməklə reallaşdıracaq. Yeni Azərbaycan çox mühüm iqtisadi layihələrin inkişafı üçün önəmli

Rusiyanın isə cənub hissəsində İŞİD-ə biyət edən qruplaşmaların hələ də sonu görünmür. Ondan əlavə, Azərbaycandan gedib xarici dövlətlərdə, Suriya ərazisində vuruşan dini radikal qruplaşmaların da qayıtma təhlükəsi var. Təbii ki, hüquq-mühafizə və eyni zamanda xüsusi xidmət orqanları bunların nə qədər qarşısını alsa da, Cinayət Məcəlləsində hansı yeniliklər edilsə də, bütün bu təhlükələr qalmaqdadır. Bu gün istər Xəzər dənizində, istər ölkənin cənub tərəfində

heç bir dövlət terrordan sığortalanmayıb. Avropanın iri şəhərlərində baş verən terror hadisələri də buna sübutdur. Hərbi təhlükəsizlik def etmək və təndəşlərin, hüquq-mühafizə və xüsusi xidmət orqanlarının birgə vəhdəti naminə təşkil olunmalıdır. Yeni hər bir insan başa düşməlidir ki, insan həyatından mühüm bir şey yoxdur. Məhz buna görə də addımlar atılmalıdır".

Ekspertə görə, maarifləndirmə işi bu məsələlərdə önəmlidir: "Tam şəkildə başa salınmalıdır ki, bu dindən nə üçün və hansı məqsədlərlə istifadə olunur. İkincisi də dini qruplaşmaların məskunlaşdıqları ərazilərdə xüsusi xidmət orqanlarının və digər qurumların nəzərə gətirilməlidir. Yeni bu iki amil bir sıra dövlətlərin apardığı mübarizədə bu, öz effektini verir. Bu proseslər həll olunduqdan sonra isə müəyyən qədər təhdidlər qarşısını almaq mümkünür".

□ Əli RAIS

Bölgələrdə ucuzlaşan ət Bakıda niyə bahadır?

Bəzi bölgələrdə ətin qiyməti ucuzlaşıb. Ancaq paytaxta heç bir dəyişiklik yoxdur. Bir sıra insanlar ətin qiymətinin ucuzlaşmasını bölgələrdə alıcılıq qabiliyyətinin olmaması və ya yemin ucuzlaşması ilə əlaqələndirir, bəzi insanlar isə bunun əksini düşünür və Qurban bayramına yaxın hər yerdə ətin 2 qat bahalaşacağını bildirir.

Maraqlıdır, bir sıra bölgələrdə ətin qiymətinin ucuzlaşması əslində nə ilə bağlıdır? Bu ucuzlaşma paytaxta da gələ bilirmi?

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri bunun təbii bir proses olduğunu dedi: "Əgər hansısa bir bölgədə ət satan və bu işlə məşğul olan insanlar alıcılıq qabiliyyətinin kifayət qədər aşağı düşdüyünü və bu da onların həm dövriyyəsinə, həm qazanclarına birbaşa təsir göstərdiyini gördükdə, hiss etdikdə təbii ki, qiymətlərdə az da olsa endirimə gedə bilərlər. Yeni bu təbii bir prosesdir. Yemlə bağlı məsələlər öz həllini təbiət vasitəsi ilə tapıb. Düşünürəm ki, mövsüm bitəndən sonra mütləq ki, bu sahədə daha ciddi problemlər yaşayacağıq. Hazırda otun, yemin bol olduğu bir şəra-

Azərbaycanda qiymətlər həmişə artır. Bu çox pis bir tendensiya var ki, qiymətlər qalxır. Əhalinin alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsi o qədər hiss oluna bilər ki, Qurban bayramında ötən illərə nisbətən qurbanlıq heyvan alanların sayı azala bilər. Qurban kəsənlərin sayının azalması maddi durumdan dolayı qiymətlərə təsir göstərə bilər. Heyvan saxlayanlar, əsasən də kiçik buynuzlu heyvan

saxlayanlar əsas Qurban bayramına ümid edirlər. İldə əsas gəlir götürdükləri, dövriyyələri olduqları Qurban bayramı günləridir. Ona görə də bu günə hazırlıqları özünü doğrultmayan da, yeni müştəri az olanda bəlkə o zaman qiymətlərdə müəyyən dəyişiklik oldu və endirimlər oldu ki, ən azından alıcılıq qabiliyyətinə uyğunlaşsın".

□ Günel MANAFLI

"Baxış bucağı"

Artıq ilin səkkizinci ayı başa çatmaq üzrədir və Qarabağ məsələsinin "ölü nöqtə"dən tərpənilməsi istiqamətində hər hansı addım müşahidə olunmur. Vəziyyət o dərəcədə mürəkkəbdir ki, hətta simvolik olaraq danışıqlara start verilməsi də mümkünsüz olub. Bu vəziyyət nə vəd edir, savaşa perspektivi nə dərəcədə ciddidir? Situasiyanı sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarovla şərh etdik.

- Tofiq bəy, Ermənistanın baş naziri Karen Karapetyan vəd etdiyi kimi, Qarabağa, istirahətə gəlib. Faktiki olaraq Ermənistan açıq şəkildə Azərbaycan meydanı oxuyur. İşğalçı ölkənin konfrontasiyaya getməkdə məqsədi nədir? Bu vəziyyət sizə nə deyir?

- Bilirsiniz, onların tərəfindən güc nümayişi, əks halın mövcudluğundan xəbər verir. Yəni onların vəziyyəti o qədər yaxşı deyil. Ona görə də bu addımları atmalıdırlar ki, ictimaiyyəti sakitləşdirsinlər. Mənə elə gəlir ki, artıq onlar bu və ya digər şəkildə fikirləşməlidirlər ki, gələcəkdə nə olacaq. Yəni bizimlə uzun müddət mübarizə aparmağa onların gücü çatacaq, yoxsa yox? Ermənistan nəyə nail olubsa, 20 il bundan qabaq nail olub. Hazırda irəliləyiş də yoxdur. Müqayisə də edəndə onların gücü bizə nisbətən daim zəifləyir, həm iqtisadi, həm hərbi, həm də siyasi baxımdan. Onlar nə bacarıblarsa, ediblər. Ancaq artıq ermənilər üçün gələcək görünür. Bu baxımdan doğrudan da onlar seçim qarşısındadırlar. Müxtəlif resurslardan istifadə ediblər, diaspora imkanlarından və s. Onlar bu dövləti nə şəkildə yaşadacaqlar, məlum deyil.

- Amma fakt budur ki, ermənilər Azərbaycan torpaqlarında ikinci erməni dövləti qurmağa iddialıdır...

- Onlar iddia edə bilərlər. Amma gəlin realıqdan danışsaq. Hər halda realıq onu göstərir ki, onların iqtisadi, demoqrafik, hərbi qüvvələri maksimal şəkildə səfərbər olunub və burada qüvvələr axırıncı nəticəni əldə etmək üçün yetərincə deyil. Əksinə, Azərbaycan tərəfi, həm ictimaiyyət, həm dövlət sonadək iradəsini ortaya qoyur ki, mən bu torpaqlardan ötrü vuruşacağam, şəhid də verməyə hazırım, ordunu da gücləndirəcəyəm. Artıq Azərbaycanın milli ideyası formalaşmışdır. Yəni Qarabağ məsələsi milli ideyanı formalaşdırıb. Bu baxımdan əlbəttə, onlar çox şeyləri, o cümlədən gələcəklərini necə olacağını fikirləşirlər.

- Elə isə Ermənistan Levon Ter-Petrosyanın təklif etdiyi şəkildə ətraf əraziləri geri qaytarmaqla Dağlıq Qarabağın yüksək status almasına niyə razılaşmır? Onları çəkindirən hansı qüvvə və ya amildir?

- Nəzəri baxımdan desək, bu münaqişəni təşkil edən üç səviyyə görünür. Birincisi, iki dövlət arasında olan konflikt; ikincisi, Azərbaycan və erməni azlığı ilə olan konflikt; üçüncü səviyyə: Dağlıq Qarabağ bölgəsindəki erməni və Azərbaycan icmasının münaqişəsidir. Təxminən 17-20 ilə yaxındır ki, artıq ikinci və üçüncü konfliktlər görünür. Yəni bu, iki dövlət arasında olan konfliktidir. Dünya da bunu belə qəbul edir. Vaxtilə onlar böyük səhv buraxıblar. Daha doğrusu, bu, Köçəryanın səhvi idi, özünü göstərmək, tədbirlərdə iştirak etmək üçün danışıqları öz şəxsində birləşdirib. Ermənistanın prezidenti

olunacaq, Qarabağdan bütün bunları yığıdıracaqlar, ya yox? Yəni məsələnin ikinci hissəsini demirlər, sadəcə özləri üçün oyun başlayıblar.

- Dediniz ki, Ermənistan hakimiyyəti bir sıra addımları ilə daxili ictimaiyyətin fikrini yayındırır. Amma bu da

halda Rusiyanın reaksiyası necə olacaq?

- Biz dəqiq başa düşməliyik ki, birinci müharibədə Naxçıvan faktorunu istifadə etmək mümkün deyildi, çünki müdafiə baxımından çox zəif idi. Onun kənardan qalması məntiqli deyildi. İndi isə ikinci mərhələ başla-

Qərblə oynadığı oyun Rusiyanı qıcıqlandıra, qəzəbləndirə bilərmi, yoxsa bu, Kremllə razılaşdırılmış məsələdir?

- Mən bu məsələyə bir az tənqidi yanaşıram. Bizim bəzi şərhçilər elə mövqedədirlər ki, guya ermənilərin təbiətini, sat-

yətini dondurmaq ciddi məsələdir. Çünki vəziyyəti dondurarkən istisna etməm ki, BMT-nin hansısa qətnaməsi ola bilər. Təsəvvür edə ki, hərbi əməliyyatlar bərpa olunub, ermənilərdən hansısa ərazilər geri qaytarıldı və digər torpaqlara aid əməliyyatları dayandırmaq

"Hücuma keçərkən küərəyimizi "5-ci kolon"dan gözləməliyik"

Sabiq nazirdən şok xəbərdarlıq; Tofiq Zülfüqarov: "Ermənistanə ən böyük təhlükə yaradan Naxçıvan faktorudur"

olandan sonra bu danışıqları iki dövlət arasında aparırdı. Demək olar ki, indi artıq bu konfliktin bir növü görünür. Dünyanın rəyi bundan ibarətdir ki, bu, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsidir. İndi isə onlar görürlər nə Azərbaycan ictimaiyyəti, nə də digərləri inanmır ki, bu, danışıqlar yolu ilə həll olunacaq.

- Son vaxtlar Rusiyanın Ermənistanı cəzalandıracağı barədə xəbərlər intensiv yayılır, rusiyalı ekspertlər bununla bağlı şərhlər verirlər. Bu, nə dərəcədə realdır?

- Tarasovun və Qriqori Trofimçukun bununla bağlı şərhləri oldu. Təbii ki, onlar Rusiya marağından çıxış etmirlər. Özü də eyni vaxtda eyni fikirləri söyləyiblər. Yəni demək istəyiblər ki, gəlin bu formatı dəyişək, iki dövlət arasında konflikt yox, Dağlıq Qarabağ-Azərbaycan konfliktini kimi təqdim edək, Moskva da ona vasitəçilik etsin. Bu da bir bliclikdir, konfliktin mahiyyətini və təbiətini dəyişməyə xidmət edir.

- Bəlkə burada elə Rusiyanın da maraqları var, digər separatçı rejimləri birbaşa dəstəkləmək imkanı qazandıq kimi, Dağlıq Qarabağ separatçılarını da açıq şəkildə ağışuna almaq üçün...

- Yox, əslinə qalsa, bu, Rusiyanın xeyrinə deyil. Necə ki, bu münaqişədə Azərbaycan Moskva tərəfindən idarə olunur, Ermənistan da eynilə idarə olunur. Əgər Ermənistanı bu konfliktdən kənardan saxlasaq, onda Moskvanın idarə etdiyi "instrument"lər azalacaq. Yəni o adamların blicliyi ondan ibarətdir ki, danışıqların Ermənistanın kənardan dayandığı şəraitdə getməsinə istəyirlər. Amma Rusiya da onu buraxan deyil. Qarabağ münaqişəsi iki dövlət idarə etmək üçündür. İkincisi də problem o yerdədir ki, indi konfliktə bu səviyyədə baxılsa, Ermənistan sərbəst qalacaq. Yəni Qərbyönümlü siyasət yürüdükdə deyəcək ki, mən bu münaqişəyə müdaxilə etməm, kənardayam. Digər tərəfdən də o bəyanata münasibət də birmənalı deyil. Onda bəs, Ermənistanın Qarabağdakı qoşunları, iqtisadiyyatı, pasportları, pullu? Bunlar hansı şəkildə həll

realıqdır ki, işğal zonasında işlər görülür, Azərbaycana sanki meydan oxuyurlar. Beynəlxalq aləmin isə bütün bunlara reaksiyası yoxdur. Bunun səbəbi nədir?

- Mən yenə o fikirdəyəm ki, güc nümayişi o halda baş verir ki, gücünün olmadığını gizlətmək istəyir. Yəni güclü olan tərəf heç vaxt gücünü nümayiş etdirməyəcək. Özü də belə bir fikir yayılıb ki, yaxşı, deyinirsiniz qələbə qazanmışıq, onda bəs nə üçün Köçəryan kimilər gedib Moskvada yaşayır? İndi baş nazirin gəlib Qarabağda dincəməsi də təbii addımdır, cəmiyyətdə olan fikirləri qabaqlamaq istəyirlər. Yoxsa deyilir ki, milləti bu boyda davaya atmışınız, ancaq şey-şüyürünüzü yığıdırıb başqa yerlərdə yaşayırınsınız, biz də qalmışıq odun içində. Mənə elə gəlir ki, Karapetyanın əsas məqsədi və istəyi bundan ibarət olub və nümayişkarane şəkildə Qarabağa gəlib.

- Müqayisə edəndə qüvvələrin nisbəti necədir?

- Ümumiyyətlə, biz bilməliyik ki, həm müdafiə, həm də iqtisadi baxımdan Ermənistan çox zəifdir. Aprel döyüşləri bizə bir şeyi göstərdi. Biz başa düşməliyik ki, cəbhə xəttində daşqın mövqelər var. Ancaq bu mövqelər təqdim səviyyəsindədir və demək olmaz ki, orada güclü bir qüvvə yerləşib. İkincisi, rəlyefə baxanda biz başa düşməliyik ki, Dağlıq Qarabağın 3-4 nöqtəsi əhəmiyyət kəsb edir. Yəni digər yerlərdən Dağlıq Qarabağa girmək də çətinidir, bu, bəllidir. Üçüncü bir fakt da diqqətə yetirmək lazımdır: artıq Ermənistanə ən böyük təhlükə yaradan Naxçıvan faktorudur. Bununla əlaqədar onlar öz narahatlığını bildirməyə başlayıblar. Həm Rusiyanın ermənipərəst politoloqları, həm də ermənilər özləri başa düşüblər ki, artıq qabaqlar olmayan vəziyyət yaranıb. İndi ikinci cəbhə var, özü də bu cəbhə İrəvana çox yaxın bir məsafədədir. Yəni bu dəfə birinci Qarabağ müharibəsindən fərqli vəziyyət olacaq. Ermənilər bunu başa düşür.

- Deyək ki, Azərbaycan ordusu Naxçıvandan 40-50 km-likdəki İrəvanın mərkəzini hədəfə aldı. Belə olan

yandan sonra Azərbaycanın orda müdafiə imkanlarının artması çox vacib bir amildir. Hamı başa düşür ki, əgər müharibə olsa, iki dövlət arasında olacaq. Qabaqlar hərbi əməliyyatlar o bölgə ilə yekunlaşdırsa, indi bu bölgə ilə yekunlaşa bilməz. Onu da Ermənistanə təcavüz kimi adlandırmaq mümkündür deyil, çünki vəziyyət başqa cürdür.

Əgər Ermənistan ərazisindən Azərbaycana hansısa zərbələr yönəlsə, deməli, cavab olaraq Azərbaycan da Ermənistanə zərbələr endirəcək. Bu iki amil onu göstərir ki, bunu müttəfiqə qarşı hansısa həmlə, təcavüz adlandırmaq olmaz. Rusiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər. Bir şeyi qeyd etmək çox vacibdir ki, hər bir hərbi sazişdə belə bir bənd mövcuddur ki, köməyin miqdarı müzakirələrdən sonra onun təyin olunmasıdır. Yəni NATO-da olduğu kimi bu məsələ 5-ci bəndə uyğun şəkildə avtomatik işləmir. Deməli, Rusiyanın müttəfiqliyi də artıq sual altındadır və Ermənistan bəndə aid fikirlər mövcuddur. Necə ki, ekspertlərdən biri deyib bizim Türkiyə kimi müttəfiqimiz yoxdur. Bu baxımdan Ermənistan cəmiyyətində, siyasətində və gələcəyə baxışda fərqli yanaşmalar artıq.

- Ermənistanın son zamanlar

üçün qətnamə qəbul olunur. Bu qətnamənin icrasının təminatçıları isə fəvqəldövlətlər olacaq. Təbii ki, təzə alınan xətt tamamilə beynəlxalq hüquqlar tərəfindən müdafiə olunan bir xəttə çevriləcək. Heç də ona təminat yoxdur ki, bu xətt Azərbaycanın beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən tanınan sərhədlər olacaq.

- Deməli, bu vəziyyət Azərbaycan üçün də ideal hall yox deyil. Elə isə nə etməli?

- Qüvvələr nisbətini o hala çatdırmaq ki, hərbi əməliyyatların dayanma xətti bizim sərhədlərlə eyni xətt olsun.

- Polkovnik Şair Ramaldanov deyib ki, 1994-cü ildə Horadiz əməliyyatı zamanı 27 km irəliləməyi bacaran ordu indiki halında qsa müddətdə 5 günə torpaqları azad edə bilər və beynəlxalq güclərin reaksiyası gecikmiş olar.

- Biz müstəqil ölkəyik. Amma bir nümunə çəkim: Finlandiya uzun müddət Sovet İttifaqının təsiri altında olub. İndi də vəziyyət onu göstərir ki, Rusiya Azərbaycandan güclüdür. Əgər biz tamamilə müstəqil olsaq və bizim hərbiçilər tam müstəqil olsalar, mən istisna etməm ki, heç 5 gün də lazım deyil, bəlkə 3 günə bu məsələ yekunlaşar. Amma... Biz real vəziyyəti nəzərə almalıyıq. Açıq danışıqsa, Azərbaycanda "5-ci kolon" mövcuddur, özü də müxtəlif ölkələrin. Bu da bir realıqdır.

- Dediklərinizdən belə çıxır ki, Azərbaycan təkə təmas xəttindəki düşməndən ehtiyat etməməlidir, həm də daxildəki "5-ci kolon"dan özünü gözləməlidir, eləmi?

- Təbii.
- Onlar nə edə bilər?
- Onu fikirləşmək lazımdır. Amma söhbət onların nə edəcəklərindən getmir. Onlara nə tapşırıqlarsa, onu edəcəklər. Analiz etmək lazımdır ki, onlara tapşırıq nə olacaq.

- Yəni hücuma keçərkən küərəyimizi gözləməliyik?
- Hətta küərəyimizi qabaqdan daha çox gözləməliyik. Erməni bəllidir də, düşməndir, güllə atır, görürsən. Arxadan ehtiyat etməliyik. Bu, xarici siyasətə də, orduya da, digər qurumlara da aiddir...

□ Elşad PAŞASOY

Son nəfəsin faydaları haqda

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Bir söz var, deyir, öz vətəninə peyğəmbər ola bilməzsən. Hərçənd, bizim kriteriyalardan, Azərbaycan ölçü sistemindən yanaşsaq öz vətəninə heç piyada da olmaq mümkün deyildir, adamı yolun qırağı ilə getdiyi yerdə axmağın biri başqa axmaqla ötürməsi səbəbindən vurub öldürür. Təsəvvür elə, o dünya deyilən şey vardır, sən də gedib orda mələklərin-filanın qabağında hesabat verirsən ki, səkidə gedirdim, maşınla vurdular, gəldim bura. Yəni, bu qədər mənasız ölüm ancaq bizim başımıza gələr. Bu yaxında Salyanda bir kişi arvadını süfrəyə qatıq qoymadığı üçün vurub öldürmüşdü, o lap Çexovun hekayələrinə layiq əhvalat idi.

Alimimiz xaricdə, siyasətçimiz xaricdə, hətta qaçanı-mız da xaricdə qaçıb tanındı. 10 milyonluq ölkədə bir nəfər rəsmi milyonçu tapmazsan, ancaq haçan dünya mətbuatına baxsan belə başlıqlar görərsən: "Türkiyədə yaşayan azərbaycanlı milyarder filan qələti qarışdırdı", "Rusiya əsilli azərbaycanlı milyonçu Londonda beşməkan qənfeti yedi", "Azərbaycanlı yaxtasında əyləndi" və sairə. Özü də maraqlıdır ki, bu adamlar eyni hərəkətləri vətəndə eləsələr, gözümüz götürməz, bir sürü paxıl adam ağızını açıb, gözünü yumar.

Dünən Lənkəranda bir məşhur oğrunun il mərasimi keçirildi. Deyir, maşının bir ucu İran sərhədində, yas mağarının bir qırağı Xaçmaza çatıb. Halbuki, rəhmətliyi sağlığında Lənkərana buraxmırdılar. Şair demişkən, sağlığında qiymət verək insanlara. Başqa şair də belə yazıb ki, ölüm sevinməsin qoy, ömrünü vermir bada, xalq üçün yaşayanlar, millət üçün ölənlər... Ancaq baxırsan ki, o cür hörmətli insan dağda-dərədə itə-qurda yem olub nəmər güllesinə tuş gələndə bölgədən bir siqaret satanı deputat qoymuşdular. Bəs hanı el məhəbbəti, oba qayğısı, sel gücü, mamır qayası, canım sənə desin, reket mətbuatı? (Bu axırıncı başqa temadan idi, gəldi yazıya girdi, ürəyim gəlmədi qovum getsin. Sözlər də qürbətdə yazıq olurlar, qəmli olurlar).

Hörmətli vəkili-miz vardır - Əsəbəli Mustafayev. Əsəbəli müəllim indiyə qədər Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində 115 idubdur. Bir az da açıqlasam, 115 nəfərin Azərbaycanda hüquqları pozulub, Əsəbəli müəllim bu hüquqları rayon məhkəməsindən Ali Məhkəməyə qədər darta-darta aparıb, lakin heç bir nəticə əldə edə bilməyib, nəhayət, işi mindirib uçağa, daşıyıb Strasburqa və orda ədalət qələbə çalıbdır. Qalır sən məəttəl ki, doğrudanmı bu 115 işin heç olmasa 15 dənəsində, bu da cəhənnəm, lap elə 1 ədədində Azərbaycan hakimləri ədalətli ola bilməzdimi? Bəlkə araşdır sən, Əsəbəli müəllimin Azərbaycan məhkəmələrində ümumiyyətlə heç vaxt iş uda bilmədiyini ortaya çıxacaqdır, o üzdən gəlin araşdırmayacaq. Bu yaxında bir qədim müdrik fikir oxumuşam, sizə də çatdırım. Deyir, cavabı ilə nə edəcəyini bilmədiyini sualları heç vaxt vermə.

Doğrudan da, həyatda bir çox şeyləri bilməmək bilməkdən daha yaxşıdır. Tutaım, baş nazirin müavininin nəvəsi humanist amnistiyalarımızdan birinə düşüb 15 gün türmədə yatandan sonra çıxdı və iraq olsun, səni maşınla vurdu. Sən də havada uça-uça bunun "Galenvagen" olduğuna baxırsan, hətta bloknot çıxarıb nömrəsini gələcək nəsillər üçün qeyd edirsən - bunun bir xeyri varmı? Son nəfəsi daha ictimai işlərə sərf etmək olmazdımı? (Bu yerdə yenə şairdən bir qəmli sitat gətirək: "Bu son nəfəs nə deyirdi, Sevin özünə deyirdi"). Misal üçün, bizim Qarabağ dərdimiz vardır. Məmur balaları səni maşınla vuranda son anda "Qarabağ bizimdir, bizim olacaq!", "Dağ dağa arxa, Tullan burdan, Danimarka!" desən səsin bütün paralel və meridianlara yayılır.

Hamınıza xoşbəxtlik, can sağlığı, ailə səadəti diləyirəm. Doxdura, milisəyə, müxbirə heç işiniz düşməsin.

Postsovet məkanının ən üzücü münaqişəsində xarici xəfiyyə izi

Dağlıq Qarabağ probleminin artıq beynəlxalq səviyyəli bir məsələyə çevrilməsi gerçəkdir. Əfsuslar olsun ki, bu, münaqişənin həllinin tezləşməsinə yox, əksinə, daha da uzanmasına xidmət etməkdədir. Xüsusən də vasiətçi qismində özünü göstərən qonşu Rusiyanın konfliktə münasibətdə illərdir sərgilədiyi "balanslı" siyasət problemi beynəlxalq hüquq çərçivəsində həllini müşkülə çevirib.

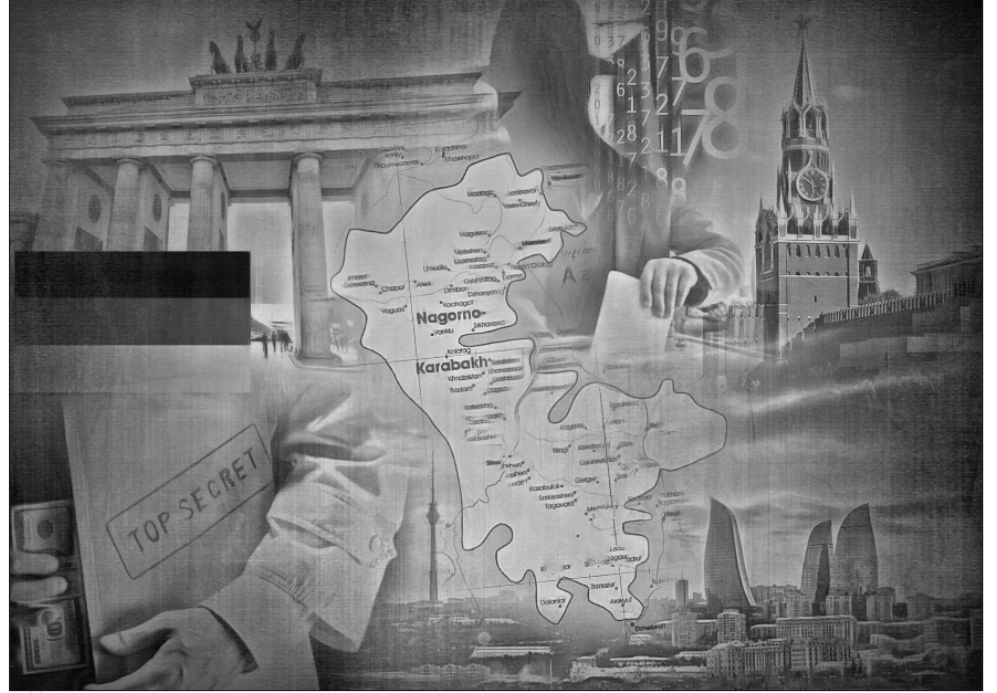
Bu arada Almaniyə xüsusi xidmət orqanları Qarabağ məsələsinə, Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə təsir edə biləcək sensasion iddia ilə çıxış edib (Virtualaz.org). Belə ki, alman xəfiyyəsi bu ölkədə fəaliyyət göstərən radikal sağçı "Almaniyə üçün alternativ" partiyasının Moskva ilə əməkdaşlıq etdiyini üz çıxarıb. Bu barədə "Die Zeit" qəzetinin məqaləsində deyilir.

Məlumatə görə, partiya nümayəndələri Rusiya kəşfiyyatının təşkilatçılığı ilə postsovet ölkələrindəki separatçı ərazilərdə keçirilən "seçkilərdəki" müşahidə missiyalarının tərkibində yer alıblar. "Məqsəd Rusiyanın mübahisəli xarici siyasətinə beynəlxalq legitimlik donu geydirmək olub. Alman kəşfiyyatı müəyyən edib ki, bu siyasətçilərin səfərlərini Rusiya xüsusi xidmət orqanları təşkil edib" - qəzet qeyd edib.

Nəşrin yazdığına görə, hazırda alman xüsusi xidmət orqanları sağ radikal qüvvələrin nümayəndələrini özünün postsovet məkanındakı separatçı ərazilərdəki siyasətini legitimləşdirmək məqsədi ilə istifadə etdiyinə dair dəlilləri araşdırır. Bildirilir ki, bu fəaliyyətdə əsas rol Berlindəki Avrasiya Araşdırmaları Mərkəzi oynayıb. Mərkəz 2016-cı ildə sağ radikal təmayüllü "Zuerst!" qəzetinin baş redaktoru Manuel Oksenrayter və "Almaniyə üçün alternativ" partiyasının funksioneri Markus Fronmayer tərəfindən yaradılıb.

Oksenrayter artıq illərdir "Almaniyə üçün alternativ" partiyasından olan deputatların Donbass, Dağlıq Qarabağ və digər separatçı regionlara səfərlərini təşkil edir. 2014-cü ildən başlayaraq həmin partiyadan azı 11 deputat keçmiş sovet respublikalarındakı separatçı ərazilərdə keçirilən "seçkilərdə" müşahidə missiyalarının tərkibində iştirak ediblər. Bununla da Rusiyanın həmin bölgələrlə bağlı mübahisəli siyasətinə beynəlxalq legitimlik donu geyindirməyə çalışıblar.

Həmin səfərlər yerlərdəki "rusiyayönümlü hakimiyyətlər" və ya Kremlönümlü QHT-lər tərəfindən maliyyələşdirilib. Rusiyanın bu missiyasında əsas rollardan birini oynayan Berlindəki Avrasiya araşdırmaları mərkəzinin əsasını qoyanlardan Mateuş Piskorskidir. Ötən il onu Polşada Rusiyanın xeyrinə casusluq ittihamı ilə saxlayıblar. Almaniyə xüsusi

Üç paytaxt arasında Qarabağa görə casus qalmaqalı - "kartlar" açılır...

"Dağlıq Qarabağda "seçkiləri" izləmək üçün alman radikal siyasətçilərinin Xankəndinə səfərini Rusiya xüsusi xidməti təşkil edib" - Qərb nəşri; fakt təsdiqini tapsa, Bakıdan nota gələ bilər; Soçi görüşünün daha bir mühüm detalı...

xidmət orqanlarına daxil olan məlumata görə, Piskorski tərəfindən Krıma təşkil edilmiş ən azı, bir səfəri Rusiya xüsusi xidmət orqanları koordinasiya edib və ən azından ona ciddi təsir göstərmiş. Kəşfiyyət bu qənaətə gəlib ki, Moskva məqsədyönlü şəkildə Almaniyədə sağ təmayüllü partiyaları maliyyələşdirir və onlar populist məqsədlərlə çıxış edərək Rusiya ilə yaxşı əlaqələrə çağırırlar.

Əslində Rusiyanın sırf öz imperiya maraqlarından çıxış edərək, postsovet məkanındakı separatçı rejimlərə, separatçılara, o sırada Dağlıq Qarabağdakı qondarma quruma hüzn-rəğbət bəsləməsi yeni deyil. Onlara altdan-altdan rəsmi səviyyədə dəstək verilməsi də təzə məsələ sayılmaz. Zəttən, problemin on illərdir uzanmasının əsas səbəblərindən biri budur.

Elə təkcə bu faktı xatırlatmaq yetər: bir neçə ay öncə Moskvada Rusiya ermənilərinin lideri Ara Abramyanın 60 illik yubileyinə prezident Vladimir Putin öz mətbuat katibi Dmitri Peskovu və xarici işlər naziri, atası erməni Sergey Lavrovu (Kələntərovu) göndərmişdi. Həmin tədbirə isə Dağlıq Qarabağ separatçıların lideri Bako Saakyan da qatılmış, Rusiya rəsmiləri ilə qədəh toqquşdurmuşdu.

Yeri gəlmişkən, Saakyanın özü birbaşa Rusiya xüsusi xidmətlərinə sıx bağlı adam sayılır. Nahaq yere, o, "Kremlin tulası" ayamasını daşımır. Bu da faktır ki, Rusiyanın siyasi isablişməsində, o cümlədən

xarici siyasət strukturlarında, aparıcı elektron və yazılı KİV-lərində ermənilər əməlləyə kök sala biliblər. Lavrovu və Saakyanı dedik. Hətta illərdir Rusiyanın İrandakı səfiri də (Levan Caqaryan) ermənidir və az öncə Putinin birbaşa dəstəklədiyi "Şimal-cənub" nəqliyyat dəhlizi layihəsinə qarşı çıxmışdı.

Bu yaxınlarda Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin 19-cu sessiyası Moskva şəhərində keçirilib. Təsədüfi deyil ki, ötən ay Soçidə Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin rusiyalı həmkarı ilə qapalı görüşündə əsas müzakirə mövzularından biri məhz erməni lobbisinin iki ölkə münasibətlərini pozmaq cəhdləri ilə bağlı olub.

Bu xüsusda Azərbaycanı dövlət başçısının aşağıdakı fikri xüsusi diqqət çəkmişdi: "Moskva ilə Bakı arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafı erməni lobbisini və onun nəzarətindəki qüvvələri, o sırada Rusiyada dövlət orqanlarına soxulmuş və anti-Azərbaycan fəaliyyəti göstərən şəxsləri və bəzi beynəlxalq dairələri narahat edir və bu münasibətlərə xələf gətirilməsinə cəhdlər göstərilir".

"Bu gün Rusiyadakı erməni lobbisi dünyadakı ən güclü lobbilərdəndir. Hakimiyyətin siyasətinə təsir edən erməni lobbisi hazırda Kremlə at oynadır. Hətta bu gün İranda Rusiya səfirliyinin başında erməni durur". Bunu isə politoloq Hüseynli Rusiya xarici siyasətinə erməni amilinin təsirindən danışarkən Axar.az-a deyib.

Lakin Azərbaycanın Rusiya üçün strateji cəhətdən daha əhəmiyyətli olduğunu vurğulayan politoloq hesab edir ki, əgər Moskva öz maraqlarının gedişində dayansa, onda Azərbaycana daha böyük önəm verməlidir. "Ancaq hələ ki, Rusiyadan bu istiqamətdə ciddi addımların şahidi ola bilmirik. Bu kontekstdə Ermənistanın Rusiya təsirindən qopacağı və Kremlin Azərbaycana yatırım edəcəyi hələ dumanlıdır. Çünki Rusiyanın özündə bir çox şey qeyri-müəyyəndir, hakimiyyətin müxtəlif qolları arasında ciddi ziddiyyətlər var. Bu ziddiyyətlər nəticəsində ölkənin xarici siyasətində erməni-pərəst qüvvələr üstünlük təşkil edir", - deyir o əlavə edib.

Sözsüz ki, Qarabağdakı qanunsuz seçkilərin avropalı siyasətçilər tərəfindən müşahidə edilməsinin təşkilində Rusiyadakı erməni lobbisinin də danılmaz rolu var. Lakin söhbət ən əvvəl Rusiya xüsusi xidmət orqanlarından getdiyindən, fakt öz təsdiqini tapsa, üç paytaxt (Berlin, Moskva, Bakı) qalmaqla da yarıda bilər.

Mümkündür ki, rəsmi Bakı buna müvafiq nota ilə reaksiya versin. Ən azı o səbəbə ki, belə bir fakt konfliktin nizamlanmasında Rusiyanın qərəzsiz vasiətçi rolu ilə bir araya sığmır və Bakı ilə Moskva arasında strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinə kölgə salır. Gözləyək görək, rəsmi Kremləndən alman nəşrinin yazısı ilə bağlı hansısa izahat gələcəkm?

□ Siyasət şöbəsi

İrəvanda hələ də ötən ilin aprel döyüşlərinin ağır-acısını unutmayıblar. Bunu işğalçı ölkədə həmin döyüşlərlə bağlı çox uzaqgedən nəticələrin ortaya qoyulması, sərsəm iddiaların səsləndirilməsi də təsdiqləyir.

Erməni politoloq Ara Papyan 17 avqustda keçirdiyi mətbuat konfiansında iddia edib ki, aprel döyüşlərində İsrail vətəndaşlarının iştirakı beynəlxalq qalmaqaldır. Bunu deyərək o, son zamanlar İsrailin bəzi mətbuat orqanlarında erməni lobbisinin təsiri altında yazılmış materiallara istinad edib.

Həmin yazılarda iddia olunub ki, İsrail istehsalı olan və aprel döyüşlərində Ermənistan ordusuna sarsıdıcı zərbələr endirən və düşmənin 30-dan artıq tankını məhv edən dronlar İsraili mütəxəssislərin nəzarətində olub. İddialara görə, guya ki, həmin mütəxəssislər Azərbaycanın xahişi ilə bu əməliyyatda yer alıblar. Ermənilərin bildirdiyinə görə, bu barədə ilk dəfə "Maariv" qəzeti yazıb. Papyan deyib ki, bu, ciddi insidentdir və İsrail vətəndaşlarının bu hərəkətinə ölkə qanunlarına əsasən qiymət verilməlidir. Ermənilər aprel döyüşlərindən əvvəl Azərbaycandan İsrailə uçuş təyyarə ilə bağlı da şübhələri bölüşüblər və özlərindən fantazialar qurublar. İnformasiya texnologiyaları birliyinin direktoru Karen Vardanyan da bənzər iddialarla çıxış edib. Onun iddiasına görə, İsrailin aprel döyüşlərində Azərbaycan tərəfində iştirakını təsdiq edən "aydın dəlillər mövcuddur". Guya İsrail hökuməti bu faktların üzə çıxması üçün Azərbaycanın pilotsuz aparatlarla bağlı sonuncu müəciyyəti mənfəi cavab verib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan tərəfi bu kimi sərsəm iddiaları dəfələrlə yalanlayıb və işğalçı-

Ermənilərin İsrail-Azərbaycan hərbi əməkdaşlığı qorxusu

İşğalçı ölkə aprel döyüşlərində İsrail vətəndaşlarının iştirakını iddia etməklə nəyə nail olmaq istəyir; **politoloq:** "Məqsəd məhz Azərbaycan-İsrail münasibətlərinə zərbə vurmaqdır"

ya sarsıdıcı zərbənin ordumuz tərəfindən vurulduğunu konkret faktlarla sübut edib. Görünür, Ermənistan bu kimi iddialarla bir tərəfdən Azərbaycan-İsrail münasibətlərini korlamağa, digər tərəfdən özünü "kəməksiz" vəziyyətə göstərərək himayədarlarından əlavə dəstək almağa çalışır.

Şübhəsiz ki, Ermənistan bu kimi dezinformasiyalar yaymaqla çoxgədişli kombinasiya qurur və müxtəlif istiqamətlərdə dividentlər əldə etməyə çalışır. İlk öncə bununla Ermənistan hakimiyyəti son zamanlar erməni cəmiyyətindəki ölgün, ümitsiz vəziyyəti aradan qaldırmağa, hərbi xidmətdən yayınmaların qarşısını almağa, ordudakı ruh düşkünlüyünü aradan qaldır-

mağa çalışır. Ötən ilin aprel döyüşlərində sarsıdıcı zərbə alan erməni ordusunun əsgərlərinin posta silah gücünə çıxarıldığını, ordudan qaçanların Kəlbəcər yolundan qaytarıldığını elə Qarabağdakı komandanlıq özü etiraf etmişdi. Erməni hakimiyyəti İsrailin adını dövrüyyəyə buraxmaqla demək istəyir ki, ötən ilki müharibədə İsrail ekspertləri iştirak etdiyi halda, bundan sonra Təl-Əviv proseslərə qatılma-yacaq. Necə ki, bir müddət öncə İsrail ekspertlərinin guya Azərbaycana satılan dronları işlək hala gətirməkdən və erməni postlarına istiqamətləndirməkdən imtina etdikləri barədə dezinformasiya yaymışdılar. İkinci tərəfdən erməni tərəfi bununla İsraili şantaj etmə-

yə, onu Azərbaycanla əməkdaşlıqdan çəkəndirməyə çalışır. Eyni zamanda bununla İrəvan onun üçün nəfəslik rolunu oynayan İrana Azərbaycan-İsrail əməkdaşlığı barədə mesaj verməklə Tehranın Bakıya qıçıqlanmasına çalışır.

Politoloq Arzu Nağıyev də "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ermənilər bu bəyanatlarla bir neçə məqsəd güdür: "Daxildəki ictimai-siyasi vəziyyətə təsir etmək üçün məhz Azərbaycan ordusunun zəifliyini göstərməyə çalışırlar və aprel döyüşlərinin İsrailin mütəxəssisləri tərəfindən aparıldığını qabartmağa çalışırlar. Hətta son günlər müxtəlif saxta sənədlər tərtib edərək öz nəzarətlərində olan medialarda nümayiş etdirirlər, burada Azərbaycan ordusu-

nun itkilərini şişirdir və saxta rəqəmlər göstərirlər. Yəni ermənilər aprel döyüşlərini heç cürə həzm edə bilmirlər, çünki onlar özləri haqqında, erməni ordusu haqqında yaratdıqları mifin məhv edildiyini qəbul etməsələr də, bunun Ermənistan ictimaiyyətində fikir ayrılığına gətirdiyini anlaşırlar. Bunun da nə ilə nəticələncəyini düşünüb ehtiyatlanırlar".

A.Nağıyevə görə, burada digər məqsəd məhz Azərbaycan-İsrail münasibətlərinə zərbə vurmaqdır: "Bununla bağlı erməni lobbisi öz nəzarətlərində olan xarici kütləvi informasiya vasitələrin-

də saxta profillərlə antiAzərbaycan yazıları verirlər. Bundan başqa tərəfdaş kimi çıxış edən İran Ermənistan-İsrail münasibətinin inkişaf etməsinə əleyhinədir və bunun sorğusunu aparmalıdır. Ermənistan isə buna görə cavabdehlik daşıyacağına başa düşür və siyasi gedişlərlə öz hərəkətlərinə bəraət qazandırmağa çalışır".

Bu arada Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının yaydığı dezinformasiyalara münasibət bildirib.

□ **Cavid TURAN**

"QKÇP"-dən 26 il keçdi - qiyamın xeyrini AXC görüb

Hikmət Hacızadə: "Yeltsin işə qarışmadı, Mütəllibovu dəstəkləmədi və demokratik qüvvələr hakimiyyətə gəldi"

Avqustun 19-da 1991-ci ildə baş vermiş daha bir tarixi hadisənin ildönümü tamam olacaq. Həmin gün Dövlət Fövqəladə Vəziyyət Komitəsi (rusca "QKÇP") SSRİ-də hakimiyyəti ələ keçirmək üçün çevriliş əl atdı.

Artıq ömrünü başa vurmaqda olan imperiyayı qoruyub-saxlamaq üçün Gennadi Yanayevin başçılıq etdiyi bir qrup dövlət çevrilişi cəhdi göstərsə də, bunu istəyinə uyğun şəkildə həyata keçirə bilmədi. Boris Yeltsinin rəhbərliyi ilə Rusiyadakı demokratik qüvvələri nəinki çevrilişin cəhdinin qarşısını aldılar, hətta imperiyanın süqutunu və postsovet ölkələrinin müstəqillik əldə etməsini tezləşdirdilər. Rusiyadakı proseslərdən sonra Azərbaycanda da Müstəqillik haqqında Bəyannamə məhz avqustun 30-da qəbul olundu. Ancaq o dövrdə Azərbaycan hakimiyyəti yenə də yanlış davrandı, "QKÇP"-ni müdafiə

etdi. Bu isə həmin il ölkə rəhbərliyinin ikinci böyük səhvi idi. Belə ki, mart ayında SSR-nin saxlanması haqqında referendum keçirilməsi və guya ölkə əhalisinin əksəriyyətinin "hə" cavabını verdiyi halda nəticələrin elan olunması da ciddi yanlışlıq idi. Bu isə Azərbaycanı Rusiyadakı demokratik qüvvələrin, gələcək hakimiyyətin dəstəyindən məhrum edirdi. Düzdür, eks-prezident Ayaz Mütəllibov müsahibələrində referendum ideyasını normal sayıb, bunu Azərbaycanın daha az itki ilə uğurlara nail olması üçün önəmli hadisə kimi xarakterizə edib. Ancaq o, "QKÇP"-ni müdafiə bəyanatının ona məxsus olmadığını bil-

dirib. "O zaman Tehrandə rəsmi səfərdə idim. Məni ordan Xorasana yola saldılar. Orda təyyarədən düşəndə bir nəfər yaxınlaşdı ki, "Moskvada çevriliş olub, bu haqda hə fikirləşirsiniz?" Cavab verdim ki, "xəbər yoxdur, özü də bura Tehrandən gəlirəm" - Mütəllibov müsahibələrindən birində deyib.

O zaman "Kommunist" qəzetində onun adınızdan gedən "QKÇP"-ni dəstəkləyən bəyanata gəldikdə, A.Mütəllibov belə deyib: "Onu sonradan bildim ki, Moskvanın təzyiqi ilə ikinci katib Polyaniçko verib. Mən verməmişəm o bəyanatı. Mən də eşidəndə dedim ki, "axı dedim, heç nə verməyin, danışmayın, əleyhimizə olan haqq-hesabdır". Amma Moskvadan təzyiq güclü idi və bunu inkar etmək olmaz".

Ancaq A.Mütəllibov həmin müsahibəsində "QKÇP"-yə simpatiyasını da gizlətməmişdi: "Lap "QKÇP" baş tutsaydı belə, hakimiyyət nə repressiyaya yol verəcəkdə, nə də başqa qanundankənar hadisələrə... Mən sizə deyim ki, bu xəbəri eşidəndə birinci ağılıma Qarabağ məsələsi gəldi. "QKÇP" baş tutsaydı, Qarabağ məsələsi həll olunacaqdı. Bəzi adamlar o zaman bu hadisəni eşidəndə qoyun kəsmişdilər".

Bes, indi, üstündən 26 il keçəndən sonra cənab Mütəllibov nə düşünür?

Bu barədə suala cavab almaq üçün cəhd göstərsək də, eks-prezidentlə danışa bilmədik.

"QKÇP" çox qorxulu fenomen idi. O, baş tutsaydı, ölkədə Stalin fəson rejim qurula bilərdi. Amma çərxi-fələk elə döndü ki, "QKÇP" Azərbaycan

demokratiyası üçün əlverişli oldu. Qısa desək, Mütəllibov "QKÇP"-ni dəstəklədi və Yeltsinlə düşmən oldu".

Bu fikirləri isə "Yeni Müsavat"a **milli azadlıq hərəkatının fəallarından biri, Xalq Cəbhəsinin İdarə Heyətinin üzvü olmuş Hikmət Hacızadə** söylədi. O, qeyd etdi ki, məhz Azərbaycan hakimiyyətinin yanlış siyasəti onu Moskvanın dəstəyindən məhrum etdi: "Yeltsin hakimiyyətə gələndən sonra Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Mütəllibova qarşı hərəkata keçəndə, Yeltsin işə qarışmadı, Mütəllibovu dəstəkləmədi və demokratik qüvvələr hakimiyyətə gəldi. Beləliklə, onlar bir məqəddəs və möcüzəli il hakimiyyətə oldular. O bir il ki, hansını indiyə qədər demokratiyanın dostları da, düşmənləri də müzakirə edib qurtara bilmirlər".

□ **Cavid TURAN**

Ərdoğan gələn ay Azərbaycanda olacaq

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycana səfər edəcək. "Report" Türkiyə mətbuatına istinadən xəbər verir ki, səfər sentyabrın 10-11-də baş tutacaq.

Xatırladaq ki, Türkiyə lideri sonuncu dəfə ötən ilin aprelinə Bakıda olub.

Türkiyədə xəstəxana 14 yaşlı azərbaycanlı qızı girov saxlayır - borca görə

Bu qadının göz yaşları əvvəl oğlu üçün axıb, indi isə qızına görə göz yaşları tökür. Gülbəniz Ömərova 4 ay əvvəl 17 yaşlı oğlunu torpağa tapşırıb.

Ünvan: Sumqayıt şəhəri, İnşaatçılar qəsəbəsi
29/22, mənzil 13
Əlaqə nömrəsi: ev: (018) 655-79-44 ; mobil: (055) 373-46-48 (Mobil)

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı
Sumqayıt filialı

Hesab nömrəsi:

Kod: 805658
Müxbir hesab: AZ03NABZ0135010000000002944
VÖEN: 9900001881
SWIFT İBAZAZ2X
Benefiari adı: OMAROVA GULBANİZ CAHANGİR
Benefiari hesablaşma hesabı:
IBAN AZ53İBAZ3380101944924684213

Kənan Ömerov Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin mexanika fakültəsinin birinci kurs tələbəsi imiş. Anadangəlmə "tez-tez residivləşən trombositopenik purpura" xəstəliyi tələbə adı qazanmış gencin dünyaya göz yummasına səbəb olub. Qardaşının vəfatı 14 yaşlı Fidan Ömerovaya çox pis təsir edib. Gülbəniz Ömerova deyir ki, oğlunun ölümündən sonra Türkiyədə yaşayan qohumları 14 yaşlı Fidana dər-d-qəmdən az da olsa uşaqlaşdırmaq üçün İstanbula aparıblar. Burada Fidan Ömerovanın halı qəffətən pisləşib, müayinə zamanı qızda da qardaşının ölümünə səbəb olan xəstəliyin gizli forması aşkarlanıb. Qohumları Fidanın həyatını xilas etmək üçün onu Göztəpə Egitim və Araşdırma Xəstəxanasına yerləşdirmək məcburiyyətində qalıblar.

"Qardaşına görə qız çox pis olmuşdu. Trombositlər tam aşağı düşüb. Aparıblar həkimə, həkim deyib ki, ayaq üstə gəzə bilməz. Təcili xəstəxanaya yerləşdiriblər. Xəstəxanadan iki gün sonra mənə zəng gəldi ki, gəl uşağının yanında dur. Buna müalicə lazımdır. Getdim əlavə 6 gün də mən yanında qaldım. 8 gün yatdı xəstəxanada. Xəstəxanada 8 gün müalicə olunduqdan sonra Fidanın vəziyyəti stabilləşib. Xəstəxana onu evə buraxmaq üçün müalicə xərclərinin ödənməsini tələb edib və ailənin 45 621 türk lirası ödəməli olduğu bildirilib.

"Bizim pulla 23000 manat edir. Məndə də o pul yoxdur. Sonra qızım bir az bacımğildə qaldı. Trombositlərin səviyyəsi normal idi. Həmin xəstəxana qızımı təzədən qəbul etmədi, biz də aparıb başqa özəl xəstəxanada analiz verib qanını yoxladıq. Məlum oldu ki, trombositlərin səviyyəsi 5-ə enib. Nə edəcəyimizi bilmədik, qızımı yenidən pulunu ödəyə bilmədiyimiz xəstəxananın təcili tibbi yardım şöbəsinə apardıq. Ona bir az yardım göstərdilər. Sonra palataya köçürdülər. Orada da qızıma bir sistem köçürüblər. Sonra gəlib sistemi yarımqıq çıxarıblar ki, pul ödəmirsiniz, biz də qızınızı müalicə etmirik. Uşaq orada 4 gündür yatır, heç bir tibbi müdaxilə etmirlər. Dünən Fidan zəng elədi, dedi ki, ana, bir sistem köçürdülər. Mən indi onu Türkiyədən gətirə bilmərəm, müalicəyə görə əvvəlki məbləğin üstünə nə qədər də əlavə pul gəlib. Xəstəxanada saxlayırlar, deyirlər ki, pulu ödəməsəniz, çıxara bilməzsiz."

Əlacı hər yerdən üzülən Gülbəniz xanım Azərbaycanın İstanbuldakı baş konsulluğuna müraciət edib. Konsulluq xəstəxana ilə əlaqə yaradaraq, məbləğin yarıya endirilməsini təklif edib, amma xəstəxana bu təkliflə razılaşmayıb: "Konsulluqdan dedilər ki, biz pul ödəməyəcəyik, amma çalışacağıq ki, 50 faiz güzəşt etsinlər. Onlar da dedi ki, biz elə şey etmirik. Bizə pul gəlib çatmalıdır. Burada gəldik Türkiyənin Bakıdakı konsulluğuna müraciət etdik. Onlar bizi Səhiyyə Nazirliyinə göndərdilər. Nazirlikdən isə dedilər ki, bu məsələ bizlik deyil".

Gülbəniz Ömerova SOCAR-ın "Azərikimya" İstehsalat Birliyinin İdarəetmə aparatında xadimə işləyir. Orta aylıq əmək haqqı 271 manatdır. Həyat yoldaşı şəkərli diabet xəstəliyindən əziyyət çəkdiyinə görə heç yerdə işləmir. Ailə imkanlı şəxslərdən yardım gözləyir.

Gəlin, bu gözü yaşlı anaya yardım edək, onun daha bir övlad itkisi yaşamasına imkan verməyək. Yardım etmək istəyən hər kəs Gülbəniz Ömerova ilə əlaqə saxlaya, yaxud aşağıdakı bank hesabına pul köçürə bilər.

Ünvan: Sumqayıt şəhəri, İnşaatçılar qəsəbəsi, ev 29/22, mənzil 13. Əlaqə nömrəsi: ev: (018) 655-79-44 ; mobil: (055) 373-46-48 (Mobil). Hesab nömrəsi:

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı
Sumqayıt filialı
SWIFT İBAZAZ2X

Azərbaycan Respublikası, Sumqayıt şəhəri,
Səməd Vurğun küçəsi, 112/14 14-cü məhəllə,
Kod: 805658

Müxbir hesab: AZ03NABZ0135010000000002944
VÖEN: 9900001881
SWIFT İBAZAZ2X

Benefiari adı: OMAROVA GULBANİZ CAHANGİR
Benefiari hesablaşma hesabı:
IBAN AZ53İBAZ3380101944924684213
(Lent.az)

Qurban bayramı yaxınlaşır. Bayram günlərində bütün dünya müsəlmanları kimi Azərbaycanda da niyyəti olanlar qurban kəşib qohumlara, qonşulara, ehtiyacı insanlara paylayacaqlar.

Lakin bir məqam da var ki, hər il Qurban bayramı ərəfəsində et və mal-qara bazarında qiymətlər artır. Bir çox hallarda bu artım real iqtisadi proseslərlə bağlı olmayıb, süni şəkildə baş verir. Ekspertlər hesab edirlər ki, bu il ətini qiymətinin qalxmasını şərtləndirən iqtisadi arqumentlər də var.

Bayrama təxminən 2 həftə qalsa da, hazırkı məqamda "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı olaraq, bazarlarda qiymətləri öyrənməyə çalışdıq.

Müşahidə etdik ki, şəhərdə ət mağazalarında demək olar ki, al-ver yoxdur. Qəssablar bildirdilər ki, artıq iki ilə yaxındır ki, müştəriləri xeyli dərəcədə azalıb. Yay aylarında isə ümumiyyətlə, ət alan çox az olur. Qəssablar bildirdilər ki, bəzi hallarda bir qoyunu bir neçə gün sata bilmirlər. Ona görə də çox mal gətirmirlər. Hazırda pərakəndə satış yerlərində quzu və mal ətini qiyməti 12-13 manatadır. Qəssab Ağaşirinin sözlərinə görə, ümumiyyətlə mal bazarında vəziyyət ürəkəçən deyil: "Altıncı-bazar günləri əvvəllər bazarda mal-qara əlindən tər-pənmək olmurdu. Son aylar isə qıtlıqdır. Bazarda qoyun-quzu yoxdur. Elə buna görə də qiymətlər qalxıb. Düşünürəm ki, Qurban bayramı ərəfəsində qiymətlərdə artım olmayacaq. Çünki hər il bayram ərəfəsində bazara xeyli sayda mal gətirilir. Ona görə də qıtlıq olur. Kənddə tanışlarımız var ki, onlar il uzununu qoyun saxlayıb, yedirirlər ki, Qurban bayramında bazara çıxaraçaqlar. Eləcə də kəndlərdə əksər adamlar bu cür edirlər. Ona görə də qıtlıq olmayacaq".

Bazarlarda da vəziyyət oxşardır. Yol aldığımız "8-ci kilometr" bazarında müştəri olmadığı üçün satıcılar bir-biriləri ilə söhbət edir, stolüstü oyunlar oynamaqla başlarını qatırdılar. Bazarda qoyun ətini 7-8 manata, quzu ətini isə 12 manata satılır. Satıcılar bildirdilər ki, mal bazarında vəziyyət çox gərgindir. Almağa mal tapmırlar. Onlar bildirdilər ki, benzın bahalaşandan sonra mal bazarında qoyun-quzunu qiymətini yüksək deyirlər. Bu isə irəliləyən günlərdə ətini qiymətinə də təsir göstərəcək: "Camaat bazara heyvan çıxarmır. Artıq heyvan saxlayanlar da azalıb. Əvvəllər konkret olaraq mal aldığımız adamlar vardı ki, indi onlar da çox məhdud sayda mal gətirirlər. Bu hal təbii ki, bazarlara da təsir göstərir. Camaat bazara məsələn, bir qoyun çıxarırsınız, onu da axşama kimi satıb qurtara bilmir. Bayram günlərində çox güman ki, qiymətlər qalxacaq. Əgər ötən il oldu-

Qurban bayramı ərəfəsi ət bahalaşsa bilər

Qəssablar isə elə indi də müştəri qıtlığından gileylənir; iqtisadçı ekspert: "Bahalaşma hiss ediləcək səviyyədə olacaq..."

ğu kimi xaricdən mal gətirsələr, qiymətlər qalxmaya bilər", - deyər satıcılar bildirdilər.

Mövcud vəziyyətlə bağlı iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat"a bildirib ki, bayram günlərində ətini qiymətinin artması qaçılmazdır: "Ötən il qiymətlərin qalxmasının bir neçə səbəbi vardı. Birinci səbəb odur ki, ötən il bir çox ənənəvi maldarlıq regionlarında yerləşən yem sahələrində texniki bitkilər, pambıq ekildi. Bu da yem qıtlığına və yemin qiymətinin bahalaşmasına səbəb oldu. Yem bahalaşdıqca bir çox fermerlər həm öyrüş torpaqlarından məhrum oldular, həm də yemin bahalaşması ilə əlaqədar bəziləri öz mal-qaralarını satmağa başladılar. Bu hal isə o zaman qiyməti az da olsa ucuzlaşdırmışdı. Hər kəs düşünürdü ki, nə üçün bütün məhsulların qiyməti bahalaşdıqda ət ucuzlaşsın. Bax bu, qeyd etdiyimiz məsələ ilə bağlı idi. Bu il artıq həm iri və xırda buynuzlu mal-qaranın sayının azalması, həm yemin bahalaşması, həm də daşınma xərclərinin çoxalması qiymətlərin artmasına təsir edən əsas səbəblərdən biridir. Digər səbəb isə ölkəyə gələn turist sayının artmasıdır ki, bu da tələbatı gücləndirir. İstehlak artıbsa, təbii ki, qiymətlər də artacaq. Düşünürəm ki, bu il Qurban bayramında qiymətlərin qalxması ləbüddür. Lakin bu, həm də insanların alıcılıq qabiliyyətindən asılıdır. Yeni ətini qiyməti nə qədər çox qalxırsa, insanların alıcılıq qabiliyyətinin aşağı olmasından irəli gələrək, satış həcmi azalır. Satış həcmi azalmasından bir müddət sonra istehsalçı artıq məcbur olacaq ki, qiyməti tənzimləsin. Çünki gəlirləri azalacaq. Turizm kimi mövsümü amillər bitdikdən bir müddət sonra qiymətlərin sabitləşməsinə görə bilərik. Ancaq ən azından bayramlar öncəsi sadaladığımız faktorlardan dolayı qiymət artımı müşahidə ediləcək. Çox güman ki, bu artım kifayət qədər hiss ediləcək səviyyədə olacaq. Artıq ötən aylarla müqayisə həm mal, həm də qoyun ətində qiymət artımını biz görürük".

Xatırladaq ki, ötən ilin Qurban bayramı ərəfəsində qoyun ətini kiloqramı 10 manata idi.

□ Əli RAİS
□ Fotolar müəllifindir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Ermenistan iqtidarı aprel döyüşlərindən sonra panik vəziyyətdə olan və ölkəni daha sürətlə tərk etməyə başlamış əhalini sakitləşdirməyin yollarını arayır. Bu üsullardan biri də Ermənistan rəsmilərinin Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə baş çəkməklə guya heç bir təhlükənin, müharibə ehtimalının olmadığı haqda öz vətəndaşlarına inandırmağa, bir az da onlarda ruh yüksəkliyi yaratmağa çalışmasıdır.

Xəbər verdikimiz kimi, az önce Ermənistanın xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyan Kəlbəcərə qanunsuz yolla, "arxa qapı"dan girərək, orada albanlara məxsus kilsənin erməni kilsəsi kimi təqdim etməyə hesablanmış tədbirdə

iştirak edib. Bu günlərdə isə erməni baş nazir Karen Karapetyan işğal altındakı Kəlbəcərdə və Talış kəndində olub. Bəllidir ki, Talış ötən ilin 4 günlük aprel müharibəsindən sonra Azərbaycan Ordusunun birbaşa hədəfi altına düşən

Medvedev Ermənistanı niyə gedir?

"Ermənistanın belə bir vəziyyətdə Qərbi inteqrasiya imkanı yoxdur". Bu sözləri axar.az-a açıqlamasında Rusiya baş naziri Dmitri Medvedevin Ermənistanı ehtimal edilən səfərini şərh edən politoloq İlqar Vəlizadə deyib.

Ekspertin sözlərinə görə, sözügedən səfər protokol xarakterli daşıyır: "Bu ilin yanvarında Ermənistanın baş naziri Karen Karapetyan Moskvaya səfər etmişdi. Bu baxımdan Medvedevin Ermənistanı səfərini daha çox qarşılıqlı səfər kimi də qiymətləndirmək olar. Digər tərəfdən, Ermənistanın Qərbi meyilliyi ilə bağlı çoxlu söz-söhbətlər yayılır. Ancaq Rusiya siyasi elitası çox gözəl başa düşür ki, Ermənistan Qərbi doğru gedə və bu yolda kifayət qədər əsaslı addımlar ata bilməz. Çünki Ermənistan bütün tellərlə Rusiyaya bağlıdır. Ermənistanın iş qabiliyyətli əhalisinin yarısı Rusiya bazarlarında çalışır. Üstəlik, Ermənistan KTMT və Avrasiya İttifaqının üzvüdür. Belə bir vəziyyətdə Ermənistanın Qərbi inteqrasiya imkanı yoxdur. Yayılanlar erməni siyasətçilərin spekulasiyalarıdır. İrəvan çalışır ki, Moskvanın diqqətini özünə cəlb edə bilsin. Təbii ki, bu da səbəbsiz deyil. Görünür, Ermənistan Rusiyadan yeni imtiyazlar və yardım qoparmaq istəyir. Ancaq Kremldə İrəvanın oyun oynadığını çox gözəl anlayırlar. Məhz buna görə də Moskvaya heç bir reaksiya vermir".

Rusiya baş nazirinin İrəvana səfərinin Qarabağ ətrafındakı situasiyaya təsirinə gəlincə, politoloqun sözlərinə görə, Medvedevin Ermənistanı səfəri bu dəfə də regiondakı vəziyyəti dəyişməyəcək: "Çox güman ki, səfər əsnasında iqtisadi xarakterli hansısa sənəd imzalanacaq. Bu səfər Ermənistanın xarici siyasətinə də təsir göstərməyəcək. Çünki Ermənistan öz xarici siyasətində indi də Qərbi doğru heç bir real addım atmayıb və bundan sonra da atacağı inandırıcı deyil".

Düşmən ölkədə müharibə gözləntisi pik həddə

Ermənistan rəsmilərinin işğal altındakı torpaqlara intensivləşən qanunsuz səfərlərinin daha bir səbəbi; Qarabağ Rusiya üçün prioritet məsələdirsə...

kəndir. Sözsüz ki, Karapetyanın bu qanunsuz səfəri də öncəliklə separatçı bölgədəki əhalidə xofu və sürətlənən emiqrasiyanı zəiflətməyə, bütövlükdə erməni cəmiyyətində pik həddə çatan müharibə gözləntisini zəiflətməyə yönəlib.

Ancaq çətin ki, bu üsullar səmərə versin. Əsas da ona görə ki, hamıdan yaxşı məhz sadə ermənilər yaxşı bilir: nə qədər ki, Azərbaycan torpaqları işğal altındadır və bu torpaqları Ermənistan qaytarmağa hazırlaşmır, müharibə bitməyib və o hər an qızığa bilər.

Aprəl döyüşlərindən söz düşmüşkən, indi də ermənilər iddia etməyə başlayıb ki, guya o vaxt israilli hərbiçilər mütəxəssislər Azərbaycanı kömək ediblər. Bu da Bakı-Təl Əviv münasibətlərini kəmərləməyə yanaşı, müstəsna olaraq yerli ictimai rəyə hesablanıb. Guya ki, Azərbaycan Ordusunun uğuru heç də öz uğuru deyil. Təbii ki, belə uydurmalarla da ictimai rəyi sakitləşdirməyə ümid edirlər. Halbuki, Azərbaycan silahlı qüvvələri heç bir dost-tərəfdaş ölkənin birbaşa hərbi dəstəyi olmadan işğalçının öhdəsindən gələ bilər.

Müharibə ehtimalı isə qalır. Nə qədər ki, sülh danışıqları

rında işıq ucu görünür, başqa cür ola da bilməz. Fakt odur ki, təcavüzkar tərəfin tərribatçı mövqeyi üzündən Qarabağ danışıqları, neçə vaxtdır, ümumiyyətlə, dayanıb. Bu ilin aprelində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Rusiyanın təşəbbüsü ilə Moskvada baş tutan sonuncu görüşü də nəticəsiz bitib. Hərçənd, ATƏT-in Minsk Qrupunun ABŞ-dan olan həmsədr Riçard Hoqland bu günlərdə bəyan elədi ki, sentyabrda BMT Baş Məclisi çərçivəsində nazirlərin növbəti görüşünün reallaşacağına, ardınca isə prezidentlərin görüşünün baş tutacağına ümid edir.

Lakin bu görüşlər nəyi dəyişəcək, əgər işğalçı tərəfin mövqeyində heç bir konstruktivlik müşahidə edilmirsə, təcavüzkar işğal altındakı ərazilərin bir qarşısını belə azad etməyə hazırlaşmırsa, kompromis deyəndə isə Dağlıq Qarabağın müstəqilliyi qarşılığında 5 rayonun azad edilməsini nəzərdə tutursa, yeni öz qanuni torpaqlarımızı öz qanuni torpaqlarımıza dəyişməyi təklif edirsə?

Şübhəsiz ki, Ermənistanın özünü belə həyasız şəkildə və arxayın aparmasının tək səbəbi ona vasitəçi dövlətlər, ələ-

xusəs Rusiya tərəfindən heç bir təzyiq göstərilməməsi ilə bağlıdır. Aşkar görünür ki, Moskvaya bu konfliktə həll etməyə tələsmir - əlində bənzərsiz imkanlar ola-ola. Di gəl, Rusiya XİN-in sözcüsü Mariya Zaxarova iddia edir ki, Dağlıq Qarabağ məsələsi Rusiyanın xarici siyasətinin prioritetləri sırasında.

"Rusiya hər zaman Dağlıq Qarabağ zonasında gərginliyin azaldılmasına yönəlmiş tədbirləri dəstəkləyib". Bu sözləri Mariya Zaxarova keçirdiyi son mətbuat konfransında deyib (APA). XİN rəsmisinin deyiyinə görə, bu istiqamətdə konkret addımların atılmasının vacibliyi birmənalı olaraq dəfələrlə həmsədr tərəfindən vurğulanıb: "Bunun vacibliyi 2016-cı ilin mayında Vyanada və iyununda Sankt-Peterburqda keçirilən sammitlərdə qeyd edilib. Vasitəçilər tərəfindən təklif edilən tədbirlərin reallaşdırılması münaqişə tərəflərinin iradəsindən asılıdır. Öz tərəfimizdən biz vəziyyətin stabilizəməsi, münaqişənin həlli istiqamətində aparılan danışıqlar prosesinin davam etdirilməsi üçün hər şeyi edirik. Məhz bu yanaşma Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya xarici işlər nazirlərinin bu ilin ap-

relində Moskvada keçirilən görüşündə üstünlük təşkil edib".

M.Zaxarova onu da qeyd edib ki, hazırda həmsədr prezidentlərin növbəti görüşünün təşkili üzərində işləyirlər: "Bu məsələ bağlı iyul ayında onlar Brüsseldə xarici işlər nazirləri ilə danışıqlar aparırlar. Məsləhətləşmələr sentyabrın ikinci yarısında BMT Baş Assambleyasının sessiyası çərçivəsində davam edəcək və bunun sonunda müvafiq bəyanat verəcək. Rusiyada Dağlıq Qarabağ məsələsinə xüsusi diqqət ayrılır. Bu məsələ bizim xarici siyasət prioritetlərimizə aiddir".

Sözsüz ki, Rusiya XİN sözcüsü səmimi deyil və həmişəki kimi, yalan danışır. Birinci ona görə ki, "irəliləyiş münaqişə tərəflərinin iradəsindən asılıdır" fikri məntiqsizdir, nədən ki, münaqişə tərəfi olan Ermənistan bütövlüklə Rusiyadan asılıdır. İkincisi, Qarabağ məsələsi həqiqətən də Rusiya xarici siyasətinin prioritetlərindən, yəni həlli vacib sayılan əsas məsələlərdən biridir, o zaman nədən Moskvada heç bir vasitəçi ölkəyə olmayan imkanlar ola-ola on illərdir konfliktə çözmür? Bundan ötrü Kremlin İrəvana adıca göz açartması da yetər.

Putin hərbi xərcləri azaldır - Kremli buna vadar edən əsas səbəb

Ekspertlər bu qərarın motivi və Kremlin Qafqaz siyasətinə mümkün təsirlərindən danışirlar

Rusiyada 2018-ci ildən etibarən dövlət büdcəsindən müdafiə üçün ayrılmış vəsaitlərə məhdudiyətlər qoyulacaq. Bu barədə prezidenti Vladimir Putin məlumat verib. O bildirib ki, bu məhdudiyətlər ordu və donanmaya məxsus təchizatların modernləşdirilməsi planına təsir etməyəcək.

Politoloq Elxan Şahinoğlu rus iqtisadiyyatının bərabər günə düşdüyünü qeyd etdi: "Rusiya prezidenti Vladimir Putinin gələn ildən hərbi xərcləri azaltmasının səbəbi budur ki, Rusiya iqtisadiyyatı bərabər vəziyyətdədir. Putin Kırım işğal etdi, daha düşünmədi ki, bunun bədəli Rusiya iqtisadiyyatına, əhalisinə və büdcəsinə ağır gələcək. Qərbin sanksiyaları tədricən Rusiyani təqətdən salır. Bunun nəticəsində də Kremlin sahibi istəməsə belə hərbi xərcləri azaltmaq məcburiyyətində qalıb. Putin anlayır ki, hərbi xərcləri azaltma və əvvəlki səviyyədə saxlasa, bu Rusiyaya baha başa gələcək, bir gün gələcək əhaliyə nə maaş, nə də müavinəti çatdırı bələcək. Bunun sonu isə inqilabdır. Putin bundan qorxduğundan hərbi xərcləri azaldır. Bütün hallarda Rusiya hərbi xərclərdə Amerika ilə ayaqlaşma bilməz. Amerikanın hərbi xərcləri Rusiyadakından onlarla dəfə artıqdır. Putin iqtisadiyyatda əli-qolu bağlıdır. Bu ölkə hələ illər uzununu neft və qaz satışından asılı olacaq. Rusiya rəqabət qabiliyyətli məhsul istehsal edə bilmir. O birtəhər gələn ilki seçkiləri udub yenidən hakimiyyətdə qalmaq istəyir. Ona görə Putin ən azı bir il ərzində iqtisadiyyatda təlatümlərin qarşısını almağa çalışacaq. Bunun üçün də o müxtəlif istiqamətlərə yönələn xərcləri azaltmaq məcburiyyətindədir. Rusiya hərbi xərclərini nə qədər azaltsa da, qonşulara və separatçılara təzyiqli siyasətinə əl çəkməyəcək. Bu Rusiya hakimiyyətinin xarakterinə uyğun deyil. Rusiya iqtisadiyyatı nə qədər zəifləsə və hərbi xərcləri azalsada, "parçala və hökm sür" siyasətindən əl çəkən deyil. Ona görə hərbi xərcləri azalan Rusiyadan Qarabağ münafiqəsinin ədalətli həllini gözləmək mümkün deyil".

"Sivilizasiyalar və konfliktlər" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhəd Məmmədli də maliyyə çatışmamazlığının Rusiyani bu qərarı verməyə məcbur etdiyini düşünür: "Qərb tərəfdən sanksiyaların çoxaldığı, neftin qiymətinin aşağı düşdüyü dövrdə Rusiya maliyyə çətinliklərindən qurtula bilmir, əksinə, daha da böyük problemlərlə üzləşə bilər. Bir də ki, ruslar həmişə hərbi potensialda amerikalılara uduzub. Sadəcə, Rusiyani SSRİ dağıldıqdan sonra ayaqda saxlayan bu dövlətin dünyada ikinci nüvə nəhəngi olmasıdır. Rusiyada ölkələrinin düşdüyü situasiyaya görə orta təbəqənin ciddi narazılığı var. Görünməmiş səviyyədə korrupsiya bir tərəfdən, artan sanksiyalar da digər tərəfdən günbəgün narazılıqları artırır. Rusiyada da orta təbəqə önəmli rol oynayır. 2011-2012-ci illərdəki izdihamlı mitinqlər məhz orta təbəqənin sayəsində baş verib. Bu il də korrupsiyaya qarşı keçirilən mitinqlərin əsas iştirakçıları gənclər və orta təbəqə olub. Putin bütün bunları nəzərə almaya bilməz. Və bunun üçün də 2018-ci ilin prezident seçkilərinə qədər Putin çalışacaq ki, sosial vəziyyəti ölkəsində yaxşılaşdırmağa doğru düzəltsin. Rusiya hərbi xərclərini azaltmaqla postsovet məkanında gücünü saxlamaq iqtidarındadır və saxlayacaq da. Rusiya ancaq daxildən təlatümlər baş versə, inqilabi vəziyyət yaransa, mərkəzdən qaçmalar, milli muxtar respublikaların ayağa qalxması baş versə, Moskvanın başı öz işlərinə qarışsa, məhz bu halda, Kremlin xarici iddialarından geri çəkile bilər. Və nəhayət ki, azərbaycanlılar, ukraynalılar, gürcülər öz ərazi bütövlüyünə qovuşa bilər".

□ Cavansir ABBASLI

ABŞ PKK terror təşkilatına Fərat bölgəsinə

hücum etmək üçün yeni silahlı qruplaşma yaratmaq haqda təlimat verib. Bu barədə Türkiyənin "Milliyət" qəzeti xəbər verib. Qəzet yazır ki, sözügedən silahlı qruplaşma minlərlə yaraqlı ilə əl-Bab, Menbiç, Azez və Cerablusa hücum edərək, buradan Türkiyə Silahlı Qüvvələrini və Azad Suriya Ordusunu çıxaracaq.

Kürdlər isə bu vəziyyətdən məmnundur. Çünki amerikalıların Suriyanın şimalındakı kürd bölgələrində uzun müddətli qalmaları kürdlər üçün təhlükəsizlik təminatıdır. Xüsusən də Türkiyə qarşısında. Çünki hazırda faktiki olaraq kürdləri Türkiyə ordusundan qoruyan ABŞ hərbi qüvvələridir. Amerikalılar faktiki olaraq kürdlərlə Türkiyə arasında "sərhəd" çəkərək ikisi arasında toqquşmanın qarşısını alır.

həm də kürd muxtariyyəti yaradılması ilə bölgədə yeni bir güclü təzyiqli vasitəsinin əsası qoyulur. Kürd muxtariyyəti yalnız Bəşər Əsəd üçün deyil, həm də Türkiyə üçün gələcəkdə ciddi təzyiqli vasitəsi ola bilər. Bu perspektiv isə Türkiyəni narahat edir. Ankara tez bir zamanda Rusiya ilə anlaşılıb, Tehranın da dəstəyini alaraq Suriyada kürdləri sərhəddən uzaqlaşdırmaq istəyir. Ancaq bunun üçün rusların ciddi dəstəyini

bu əməliyyat faktiki olaraq İŞİD-ə qarşı Raqqa əməliyyatına mənfi təsir göstərəcək. Ankaranın kürdlərlə toqquşmaya getməməsinin bir səbəbi budur. Ancaq prosesin gedişi Türkiyəni daha çox yubanmasına mane olur. Çünki bu gedişat qarşılıqlıdır, qaçılmazdır. Lakin rusların qəti dəstəyi olmadığı, amerikalıların ən azı neytrallığını almadan Suriyada növbəti dəfə kampaniya başlatması Ankara üçün ciddi risk

ABŞ-ın dəstəklədiyi kürdlərin fəallaşması Ankaranı fakt qarşısında qoyur

Yeni Suriya konsepsiyası isə vaxt tələb edir...

Axar.az yazır ki, məlumata görə, təşkilat ABŞ silahları ilə təchiz olunacaq və xüsusən əl-Bab şəhəri uğrunda böyük əməliyyatlara başlayacaq. Təşkilatın birbaşa ABŞ-ın təlimatı ilə hərəkət etdiyi və artıq öz aralarında rəsmən Türkiyəyə müharibə elan etdiyi bildirilib.

Təbii ki, söhbət Suriya kürdlərinin YPG qruplaşmasından gedir. Türkiyə YPG-ni və onun siyasi təşkilatı olan PYD-ni PKK-nin müttəfiq təşkilatı hesab edir. Ancaq amerikalılar Suriyadakı hazırkı siyasi-hərbi vəziyyəti nəzərə alaraq YPG və onun daxil olduğu Suriya Demokratik Qüvvələri adlı çətin təşkilatla əməkdaşlıq edir və onların İŞİD-in Suriya "paytaxtı" Raqqa ilə keçməsi üçün başlatdıqları əməliyyatı dəstəkləyir. Ancaq eyni zamanda kürdlər Suriyanın Türkiyə ilə sərhəd zolağını ələ keçirib "kürd koridoru" qurmaq niyyətindədirlər. Bu isə Türkiyə üçün ciddi problemdir. Ankara Türkiyədə ikinci hərbi kampaniya başlatmaq və Afrin bölgəsindəki kürdləri ordan çıxarmağı planlaşdırır. Bu isə Türkiyəni kürdlərlə yenidən qarşı-qarşıya gətirəcək.

Maraqlıdır ki, SDQ sözcüsü Talal Silo "Reuters" Agentliyinə verdiyi açıqlamada deyib ki, amerikalılar Suriyada hələ uzun müddət qalacaqlar. Onun sözlərinə görə, amerikalıların "gələcək on illəri əhatə edən planları var". Bu isə o deməkdir ki, kürdlərlə amerikalıların dərindən əməkdaşlığı davam edəcək. Bunu da Silo deyib. ABŞ-ın rəhbərlik etdiyi İŞİD əleyhinə hərbi koalisiyanın sözcüsü, polkovnik Rayan Dilon isə uzun müddətlik əməkdaşlıq haqqında danışmaq istəməsə də, "Raqqa İŞİD-dən təmizləndikdən sonra belə, müharibənin hələ uzun müddət davam edəcəyini" deyib.

Kürd siyasətçilər isə Amerikanın Suriyanın şimalında yeni, hətta "İncirlik" bazasından daha böyük hərbi bazanın Qamışlıda tikiləcəyi ilə bağlı şayiələr yayırlar. Doğrudur, hələlik amerikalılar bu mövzuda dəqiq nəşə demirlər. Ancaq həm Türkiyə ilə münasibətlərin son illərdə soyuqlaşması, həm də Suriyada yeni vəziyyətin yaranması amerikalıların orada yeni baza yaratması ilə bağlı iddiaları gücləndirir.

Yeri gəlmişkən, bu günlərdə ABŞ prezidentinin İŞİD-ə mübarizədə xüsusi təmsilçisi, polkovnik Bredli Makquirk Ayn İssa qəsəbəsinə gedərək kürd hərbi və siyasi liderləri ilə görüşüb və bu görüşdə YPG-yə hərbi dəstəyi daha da artıracaqlarına söz verib. Eyni zamanda Trampın xüsusi təmsilçisi Raqqanın azad edildikdən sonra yenidən qurulması, həmçinin hazırda döyüş bölgəsindən çıxarılan mülki əhaliyə yardımların artırılması ilə bağlı kürdlərə söz verib.

Amerikalılar üçün hazırda kürdlər əvəzsiz müttəfiqdir. Çünki onların vasitəsilə həm İŞİD-ə qarşı mübarizə aparılır,

təybi və amerikalıların minimal neytrallığı lazımdır. Ancaq görünür ki, hələlik Vaşinqton buna razılıq vermir, çünki apreldən planlaşdırılan ikinci Suriya əməliyyatı hələ də təxirə salınır. Lakin bu, Suriyada kürd-türk toqquşmasının olmayacağı anlamına gəlmir.

Yeri gəlmişkən, ötən gün "Sputnik" agentliyi Hələbdə SDQ tərkibində yeni "İnqilabçı Qüvvələr Briqadası" təsis olunub. Briqada bəyan edib ki, əsas hədəfləri Türkiyəni Suriyadan çıxarmaqdır. Söhbət ötən ilin avqustun 24-də başlayan "Fırat Kalkanı" əməliyyatı zamanı azad edilən və türklərin nəzarətində olan 2 min kv.km ərazidən gedir. Yeni briqadanın komandiri Hussem Çapo briqadanın tərkibində kürdlərlə yanaşı, türkmən, ərəb və ermənilərin də olduğunu, SDQ-nin tərkibində fəaliyyət göstərdiklərini deyib.

Göründüyü kimi, Suriyanın şimalında gərginlik günü gündən artır və ya artırılır. Türkiyənin yenidən Suriyaya daxil olması və böyük bir cəbhədə kürdlərlə savaşı bir tərəfdən beynəlxalq aləmdə ona qarşı qınaqları artıracaq. Çünki

daşıyır. Çünki birinci əməliyyat göstərdi ki, Türkiyənin müttəfiqi olan suriyalı silahlı qüvvələr döyüşdə o qədər də etibarlı deyil. Üstəlik daha əvvəl İŞİD-ə qarşı əməliyyatlar zamanı beynəlxalq koalisiya da Türkiyə ordusuna keşfiyyat və hava dəstəyi verirdi. Ancaq kürdlərə qarşı savaşa ehtimal ki, bu dəstək olmayacaq. Əksinə, Türkiyə ordusu gözlənilməz sabotajlarla qarşılaşa bilər.

Bu səbəbdən də indi daha əvvəl olduğundan riskli bir dönmədir. Hazırda Ankaranın demək olar ki, Suriyada müttəfiq olduğu ciddi və etibarlı bir güc yoxdur. İdlil vilayətindəki silahlıların arasında toqquşmaların olması, Qəter və Səudiyyə Ərəbistanı arasında yaranan gərginlikdən sonra əvvəlki birliyin tamamilə dağılması müşahidə olunur. Suriyanın şimalında əsas güc ola biləcək türkmənlər isə zamanında hazırlanmadığı üçün pərakəndədir və lazım olan birliyi nümayiş etdirə bilmir. Bu səbəbdən də indi Ankara yeni bir siyasi-diplomatik Suriya siyasəti hazırlamalıdır. Bu isə vaxt tələb edir, vaxt isə sürətlə gedir.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

2015-ci il iyunun 1-dən 2017-ci il iyulun 31-dək nikah üçün müayinələrə keçən şəxslərin 225 nəfərində QİÇS aşkarlanıb. Qeyd edək ki, təkcə bu ilin mart ayında 9 nəfərdə bu xəstəlik aşkar edilib. Ötən il ərzində isə bu rəqəm 85 nəfərə çatırdı.

Göstərilən rəqəmlər kifayət qədər böyük rəqəmdir. Bəzi ucqar bölgələrdə rəsmi nikaha düşməyən yeni ailələri də nəzərə alsaq, mövcud rəqəmin daha çox olduğunu demək olar. Ekspertlər qeyd edir ki, QİÇS-ə yoluxanlar əsasən narkotik istifadəçiləridir. Xəstəliyə yoluxanların da əksəriyyəti Bakı şəhərində aşkarlanır. Bölgələrdən isə daha çox Masallı, Lənkəran, Göyçay, Astara kimi rayonlarda bu xəstəlik yayılmağa başlayıb.

Xəstəliyin 4 mərhələsi olur. Bədən xəstəliyə yoluxduqdan 20 gün sonra ona reaksiya verir. Xəstəlik aşkar edildikdən sonra müalicələrə başlanılsa da, bir müddət sonra virus yenidən üzə çıxmağa başlayır. Bu bəzən 5-10 il çəkir. Daha sonra 3-cü mərhələ başlayır. Həkimlər artıq müalicəni tapa bilmir, 4-cü mərhələ artıq QİÇS olur. Təəssüflər olsun ki, xəstəliyin

bu mərhələsində olan xəstələrin sağalma ehtimalı olmur.

Məlumat üçün bildirik ki, QİÇS xəstəliyinin nozologiya cəhətdən adı əslində HIV infeksiyasıdır - yəni Human Immunodeficiency Virus - İnsan İmmun çatışmazlıq Virusu. QİÇS isə bu infeksiyanın sonunda, onun ağırlaşması və son nəticəsi kimi meydana çıxan bir əlamətdir. Lakin infeksiyanın ilk dəfə öyrənilməsi vaxtdan etibarən onun adına QİÇS deyildiyi üçün bu xəstəliyin adlandırılmasında bu termindən istifadə olunur. Məlumatla görə, xəstəlik ötən əsrin 50-ci illərində Mərkəzi Afrikada başlayıb və yeni mutant virus yerli əhaliyə meymunlardan keçib. Afrikadan isə xəstəlik Haiti adalarına, sonra isə Amerika və Qərbi Avropaya yayılmışdır. ABŞ-da bu xəstəlik ilk dəfə 1981-ci ildə homoseksuallar arasında aşkar edilib.

Ölkəmizdə isə bu xəstəlik ilk dəfə 1987-ci ildə aşkarlanıb. Hazırda rəsmi məlumata görə, QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzində 2144 nəfər qeydiyyatda götürülüb ki, onlardan 82 nəfəri əcnəbi, 2062 nəfəri isə azərbaycanlıdır. Azərbaycanda ilk dəfə olaraq 2006-cı ildən etibarən bu xəstəliyə yoluxmuş insanlar

SPİD xəstələri də sağlam övlad sahibi ola bilər, amma...

Adil Qeybullayev: "Azərbaycana gələn QİÇS infeksiyasının böyük əksəriyyəti Rusiyanın payına düşür"

pulsuz qaydada müalicə ala bilər. Müalicə isə çox bahalıdır və dəyəri təxminən aylıq 1000-1200 dollar arasında dəyişməkdədir. Bir çox ölkələr, xüsusən də Avropa ölkələri bu müalicəni dövlət hesabına və ya icbari sığorta hesabına aparır.

Ümumiyyətlə isə QİÇS-in müalicəsi üçün məlum bir dərman mövcud deyil, elmi baxımdan HIV virusuna yapışa bilən tək zülal kompleksi Gp41 özündə HIV virusu ehtiva edən hüceyrələrin müdafiə mexanizmi vasitəsi ilə virusun müəyyən olunub yox edilməsinə imkan verir.

HIV-infeksiyasının profilaktikası onunla mübarizədə ən vacib vasitədir. Bütün dünyada alimlər HIV-ə qarşı vaksinin hazırlanması istiqamətində çalışırlar. Bəzi ümidverici nəticələrə baxmayaraq, vaksinin kəşfi haqqında danışımaq hələ tezdir.

Bəs xəstəliyə tutulan şəxslər evlənə bilərmi? Ümumi-

likdə statistik məlumatlar görə, xəstəlik kişilərdə qadınlara nisbətən 15-20 dəfə çox rast gəlinir. Narkomanlar isə homoseksuallardan sonra ikinci yer tutur. Bundan sonra isə xəstəlik hemofiliyalı xəstələrdə və digər qan respientlərində, təsadüfi heteroseksual əlaqələrdə olan şəxslərdə və s. rast gəlinir. Təxminən 6% hallarda isə infeksiyanın yoluxma mənbəyi aşkar olunmur.

QİÇS-li xəstə şəxslərdə və eləcə də virusdaşıyıcılarda bu xəstəliyin virusları ən çox qanda, spermada, beyindəxili mayədə olur. Orqanizmdə digər maye və ifrazatlarda, o cümlədən də ağız suyunda, göz yaşlarında, vaginal sekret mayesində HIV virusuna çox az rast gəlinir.

Viruslu xəstələrin evlənməsinə gəldikdə isə xəstəliyə yoluxmuş bir şəxsin evlənmə bilməsinə heç bir qanuni qadağa yoxdur. Sadəcə, hər iki tərəfi bunu bilməlidir (2015-ci ildən icbari

tibbi müayinə nəticəsində artıq bu tip xəstəliklər bilinməkdədir). Lakin evlənməyə bəzi şərtlərə əməl etmək, mütəq qorunmaq vacibdir.

Ekspertlər qeyd edir ki, əgər iki tərəf İİV xəstəsi olarsa belə, yenə qorunmaq vacibdir çünki hər iki insanda bu xəstəlik başqa cür ola bilər və cinsi əlaqə zamanı bu viruslar qovuşa və ağır nəticələrə səbəb ola bilər.

Bəs, QİÇS xəstələri sağlam uşağa sahib ola bilərmi?

Qeyd edək ki, HIV daşıyıcısı olan və müalicə olunmayan anaların təxminən 30%-i virusu körpələrinə də keçirirlər. Əgər ana yeni yoluxmuşdursa ya da QİÇS-in irəli mərhələlərindədirsə, virusun körpəyə keçmə ehtimalı daha yüksəkdir.

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayevın sözlərinə görə QİÇS xəstəliyinə tutulmuş şəxslər sağlam körpəyə sahib ola bilərlər, lakin bunun da xüsusi şərtləri var: "Bəli, bu xəstə-

təliyə tutulan şəxslərin sağlam uşaqları olur. Amma bunun da xüsusi bir üsulu var. Yeni cütlük müəyyən üsulla mayalanır. Hər halda bunun həlli iki nəfərin arasında olmalıdır. Beləliklə, xüsusi metodla sperma təmizlənir və sonra mayalama həyata keçirilir".

Qeyd edək ki, dünyada təxminən 2.5 milyon uşaq HIV daşıyıcısıdır. 2010-cı ildən etibarən təxminən 25 milyon uşağın QİÇS səbəbi ilə yetim qalacağı nəzərdə tutulur.

*Xəstəlik ölkəmizdə hansı mənbədən yayılır? Adil Qeybullayev*ın sözlərinə görə *bu mənbə ən çox Rusiyadan ölkəmizə gəlir*: "Azərbaycanda 3 milyona yaxın insan miqrasiya durumundadır. Ölkədən kənara çıxır, gəlirlər. Bizə bəzən QİÇS infeksiyasının böyük əksəriyyəti Rusiyanın payına düşür. Gənclərimiz Rusiyadan bu infeksiyanı ölkəmizə gətirirlər".

□ **Xalidə GƏRAY**

Ölkədə ailə münəqişəsi zəminində qətlər adıləşir - təhlükə

Ekspert: "Cəmiyyətdə maddi dəyərlər aparıcı rol oynadıqca, hər gün daha çox eybəcər hallar ortaya çıxacaq"

Son zamanlar ölkədə ailə münəqişəsi zəminində baş verən qətlərin sayı xeyli dərəcədə artıb. Demək olar ki, hər gün mətbuat səhifələrində oğulun ananı, atanın balanı, ərin arvadı öldürməsi, yaralaması, son zamanlar hətta arvadın ərinə qətlə yetirməsi, bıçaqlaması ilə bağlı xəbərlər oxuyuruq.

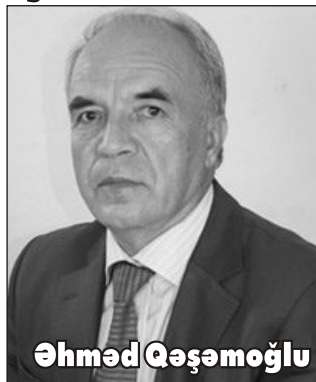
Cinayət hadisələrinin monitorinqini aparan qurumların açıqlamalarına görə, xüsusilə də son iki ildə ailədaxili münəqişələr daha da genişləniib. Təəssüf doğuran hal budur ki, tendensiya artan xətt üzrə davam edir. Aparılan araşdırmalar göstərir ki, əgər əvvəllər ailələrdə hər hansı bir problem üstündə kiçik mübahisələr olurdusa, hazırda kiçik mübahisələr böyük qətlərlə nəticələnir. Özü də yayılan xəbərlərdən görünür ki, münəqişə tərəfləri daha çox bir-birlərini xüsusi amansızlıqla öldürmək yolunu tuturlar.

Məsələn, ölkədə ailə münəqişəsi zəminində baş verən son hadisələrə diqqət yetirək. Belə

ki, Ağdaş rayonunda arvadın qohumları kürəkənin qulağını kəsiblər.

Hadisə rayonun Kotanarx kəndində baş verib. Həmin kəndin sakini, 1977-ci il təvəllüdü Nuru Nuru oğlu Qədirov həyat yoldaşı ilə dalaşaraq onu döyüb. Bunu eşidən qadının qohumları onların yaşadığı evə hücum edərək N.Qədirovu bel sapı ilə döyərək ona ağır bədən xəsarətləri yetiriblər. Bununla kifayətlənməyən qohumlar N.Qədirovun bir qulağını kəsiblər.

Daha bir xəbər, Göygölün Qızılca kəndində Əliyev Zaur Adil oğlu həyat yoldaşı 1989-cu il təvəllüdü Əliyeva Günel Vila-

Əhməd Qəşəmoğlu

yət qızı və onun anası 1964-cü il təvəllüdü Əliyeva Minayəni qətlə yetirib. Qatil həm də mərhumun bacısı oğludur.

Ölkədəki durumla bağlı **sosio-oloq Əhməd Qəşəmoğlu** "Yeni Məsəvat"a bildirib ki, problemin əsas səbəbi mənəvi dəyərlərin maddi dəyərlərin kölgəsində qalmasıdır. "Bir var od, bir də var ocağın tüstüsü. Konkret olaraq

odun özü barəsində danışmaq lazımdır. Məsələ burasındadır ki, çalışmaq lazımdır cəmiyyətdə mənəvi dəyərlər daha apancı rol oynasın. Maddi dəyərlər isə köməkçi rolda olsunlar ki, mənəvi dəyərlərə nail olmaq üçün imkanlar yaransın. Ancaq təəssüf ki, dünyada hazırda əks proses baş verməkdədir. O cümlədən Azərbaycanda da belədir. Yeni günbəgün insanların həyatında mənəvi amillərin rolu azalır və nəticədə cəmiyyətdə eybəcər hallar artır. Bu, qaçılmaz bir tendensiyaadır. Elə ki, mənəvi dəyərlər zəiflədi ağıla gəlməz, eybəcər hallar ortaya çıxmaldır. İnsanların bir-birlərini öldürməyi, qanuni formada məhkəməyə müraciət etməsi də mümkün görünür. Çünki Azərbaycan kişisində bir psixoloji kompleks var. Bu psixoloji durum isə qısa bir zamanda dəyişə bilər. Kütləvi informasiya vasitələrində, seriallarda və ya sosial şəbəkələrdə sürətlə dəyişikliklər baş verir. Psixoloji durum isə həmin sürətlə dəyişə bilər. Qadınlarımızda da bir həssaslıq var. Cəmiyyətdə qadınlar bir çox şeyləri dırnaqarası azadlıq hesab edirlər və düşüncülər ki, onlar nə istəsələr edə bilərlər. Kişilərdə isə psixoloji durum ətaləti davam edir. Bəs bu gerillikdir? Xeyr, gerillik deyil. Burada ciddi elmi əsaslarla təhlillər aparılmalıdır. Ancaq bundan da öncə birmənalı olaraq çalışmalıyıq ki, cəmiyyətdə

get-gədə mənəviyyət daha da güclənsin. Bu gün telefon ola bilərlər, kompüterdə yazışma baş verə bilər. Bütün bu kimi məqamların kökü hələ Adəm və Həvvanın qadağan olunmuş qidaları yeməsi hadisəsinə gedir çıxır. Yeni hər zaman cəmiyyətdə elə şeylər olub ki, onlara əl vuranda ayıb şeylər ortaya çıxır. Quranda da yazılıb ki, Adəm və Həvva qadağan olunmuş qidaları yeyərkən, ayıb yerləri gördü. Əslində burada çox böyük fəlsəfə var və deyilənlər rəmzi xarakter daşıyır. Bu o deməkdir ki, insanlar qadağan olunmuş işləri gören zaman ortaya biabırçılıq hallar çıxır. Ona görə də biz bu gün hansısa şeyin qarşısını almaqla heç nəyə nail ola bilmərik".

Ekspert SOS təbii çalaraq bildirib ki, qısa zamanda ciddi fəaliyyət proqramı hazırlayıb, ölkədə onu həyata keçirməliyi ki, mənəvi dəyərlər artсын:

"Çalışmaq lazımdır ki, insanlar bir-biri ilə həyatda mənəvi dəyərlərə görə yarışsınlar. Qudurganlıq, qanunsuz əməllərə görə yarışmağın qarşısı alınmalıdır.

□ **Əli RAIS**

dişləməsindən ölən 5 yaşlı uşağın yaşadığı Sumqayıtda sahibsiz itlərin küçələrdən təmizlənməsi prosesi başlayıb. Sumqayıt Şəhər Mənzil Kommunal Təsərrüfat Birliyinin rəis müavini Rzaqulu Zərəfəliyev mətbuata açıqlamasında artıq küçə itlərinin zərərsizləşdirildiyini deyib.

R.Zərəfəliyevin sözlərinə görə, bir çox hallarda müəyyən təşkilatlar onların işinə maneçilik törədirlər. "İtləri küçələrdən yığmağa qoymurlar. Amma mütləq olaraq bizim tərəfimizdən davam etdirilir və sığınacaqlara aparılır".

Qeyd edək ki, iyulun 31-də Sumqayıtda bu cür sahibsiz küçə itlərindən biri 5 yaşlı Zeynəb Mikayilzadəni baş və üz nahiyəsindən dişləyib və uşaq vəfat edib. Uşağa quduzluq əleyhinə vaksin vurulsa da, onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Bir sıra ekspertlər bildirirlər ki, əgər vaksin keyfiyyətli olsaydı, uşaq ölməyə bilərdi.

Hazırda quduzluğa qarşı aktiv vaksinasiya üçün iki qeyri-aktiv vaksin mövcuddur: HDCV (Human Diploid cell vaccine və ya İnsan diploid hüceyrələrindən alınmış vaksin), əzələ daxili və dermis daxili inyeksiyalar üçün və RVA (Rabies Vaccine Absorbed və ya Absorbsiya olunmuş Quduzluq vaksini), əzələ daxili inyeksiya üçün.

Quduzluq virusuna qarşı İnsan İmmunqlobulini (HRİQ) quduzluğa qarşı sürətli passiv immün müdafiəni təmin edir, lakin təsiri çox qısa müddət, təxminən 10-20 gün davam edir.

Həyatımıza təhlükə olan sahibsiz itlər zərərsizləşdiriləcək

Quduzluğun ilk əlamətləri nədir və ondan necə qorunmalı - həkim məsləhəti

Həkim-pediatr Vaqif Qarayev öz facebook hesabında quduzluq haqqında yazaraq əgər xəstəlik başlamayıbsa, vaksinin xeyri olduğunu dedi: "Quduzluğun törədici xüsusi viruslardı. İnfeksiya mənbəyi həm ev (it, pişik, iri və xirda buyuzlular), həm də vəhşi heyvanlardır (tülkü, canavar və s.).

Heyvanlar xəstəliyin başlanmasına 3-10 gün qalmış (*həm də xəstə olduqları bütün dövr*) yoluxucu olurlar. Virus insana xəstə heyvanın seliyi vasitəsilə keçir və əsasən sinir sistemini zədələyir. Xəstəliyin gizli dövrü 10 gündən 3 aya qədər uzana bilər. Əgər zədə başda, üzde, yuxarı ətraflarda olarsa, gizli

dövr qısaldır. Baş və üz dişlənmə xəstəlik çox ağır keçir və ölümlə nəticələnir. Xəstəliyin ilkin dövründə yara nahiyəsində ağrı, qaşınma hissi olur. Hərət 37,2-37,5 dərəcəyə qalxır. Halsızlıq, baş və əzələ ağrıları, ürəkbulanma, qusma, qorxu, həyəcan, depressiya müşahidə olunur. Xəstəliyin ikinci dövründə sudan qorxma, psixomotor oyanıqlıq (ətrafa qarşı aqressivlik, fiziki güc tətbiqi, əlinə keçən əşyaları vurub sındırmaq), udlaq və qırtlaq əzələlərində spazm, tənəffüsün çətinləşməsi, güclü selik ifrazı müşahidə olunur. Xəstəliyin üçüncü dövründə hərət 40-42 dərəcəyə yüksəlir. Tənəffüs mərkəzinin iflici nəticəsində xəstə ölür. Nə etməli? Dişlənən nahiyəni sabunlu su ilə təkrar-təkrar yumalı və təcili həkimə müraciət etməli! Xəstəliyin qarşısını almaq üçün xüsusi vaksindən (müxtəlif sxemlərlə) istifadə olunur.

Xəstəlik başlanmayıbsa, vaksinin effekti var! Xəstəlik əlamətləri inkişaf edibse, vaksin bir qayda olaraq faydasızdır".

Bu ilin sonuna kimi isə sahibsiz itlərin hamısı zərərsizləşdiriləcək. Bu barədə APA-ya açıqlamasında **Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin Sahibsiz Heyvanlara Qarşı Mübarizə İdarəsinin səhəri Ərəstun Əmiraslanov** deyib: "Hazırda bu istiqamətdə işlər görülür. İnsanlar yenə də ətrafda sahibsiz itlərə rast gələ biləcəklər, lakin onlar rəqəmlənmiş, sterilizasiya edilmiş, peyvəndlənmiş və insan həyatı üçün tam təhlükəsiz olacaqlar".

Ə.Əmiraslanov bildirib ki, idarə tərəfindən ay ərzində təxminən 700-800 sahibsiz it götürülərək yoxlanılır və bu məsələdə İDEA İctimai Birliyi yaxından köməklik edir. O qeyd edib ki, sahibsiz itlərin saxlanması, yoxlanılması üçün xüsusi sığınacaqlar mövcuddur və bu gün

həmin sığınacaqlarda 600-700 it var: "Sahibsiz itlərlə bağlı idarə, təşkilat, vətəndaşlar telefon və ya yazılı şəkildə idarəyə müraciət edə bilər. Xüsusi ərzə və şikayətlər əsasında ünvanlara gedilir. Hazırda 3 xüsusi təyinatlı maşın və 9 ovçu bu işlə məşğuldur. İtlər xüsusi ləvazimatlar vasitəsilə götürülür, heç bir işgəncə verilmədən - döyülmədən, öldürülmədən xüsusi sahibsiz heyvanlara qarşı mübarizə sahəsində olan əraziyə gətirilir, baytar həkimlər tərəfindən müayinə edilir. Əgər itlərdə insanlar üçün təhlükəli xəstəlik, quduzlaşma aşkar edilərsə, onlar məhv edilərək yandırılır. Sağlam itlər isə tərəfimizdən və heyvansevərlərin gətirdiyi yeməklərlə yemlənir, sulanır və saxlanılır. Bundan əlavə, idarə tərəfindən itlərin çoxalmasının qarşısı alınır. İtlər axtalanaraq sterilizasiya edilir ki, yenidən döl artıra bilməsin. Sonradan isə onlar rəqəmlənərək şəhərə buraxılır. Yalnız müraciət daxil olduğu halda itlər ərazilərdən götürülərək müayinə, müalicə edilir. Amma şəhərdə əgər maşın Səməd Vurğun küçəsinə gədirsə, Bakıxanovda sahibsiz it olarsa, o da götürülür. Hər bir vətəndaş sahibsiz heyvanların, itlərin götürülməsi ilə bağlı günün 24 saati ərzində (012)5650926/27 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilər".

□ Günel MANAFILI

MTRŞ sədrinin tənqidlərinə mütəxəssislərdən rəylər

Qulu Məhərrəmli: "Nuşirəvan müəllimin tənqidləri həyəcan təbilidir"
Zeynal Məmmədli: "Televiziyalarda yuxu gətirən xəbər proqramları var"

Məlum olduğu kimi, MTRŞ sədri Nuşirəvan Məhərrəmli televiziya haqqında verdiyi açıqlama geniş müzakirə mövzusu çevrilib. Qurum sədri hazırda televiziya dünyamızda daha çox sağlamlıq və mətbəx verilişlərinin olmasında gileyənib. Onun sözlərinə görə, bu cür proqramlar həddən artıq ifrata varanda öz məqsədinə çatmır, əks-effekt yaradır.

Bes televiziya kanallarında proqramlar necə tənzimlənə bilər?

Mövzu ilə əlaqədar televiziya mütəxəssislərinin rəyini öyrənməyə çalışdıq.

Televiziya eksperti, jurnalist Qulu Məhərrəmli qeyd etdi ki, MTRŞ sədrinin tənqidləri ilə tamamilə razıdır:

"Televiziya yayımı ilə bağlı

konkret konsepsiya olur. Yeni müəyyən edilir ki, filan televiziya nə istəyir, hədəfi nədir və sairə. Həmin konsepsiyaya uyğun olaraq da proqram strukturu, beləliklə xəbər, analitik, maraqlı, əyləncəli proqramlar yaradır. Bunlar televiziya yayımının elementləri hesab olunur. Tutaq ki, bizdə əksəriyyəti ixtisaslaşmış universal televiziya-

lardır və yuxarıda qeyd etdiyim proqramların hamısı həmin televiziya veriliş cədvəllərində yer tutmalıdır. Amma Nuşirəvan müəllimlə mən də razıyam ki, bu gün Azərbaycanda hər kəsin baxa biləcəyi və yaxud əksəriyyəti öz ekranı qarşısına toplaya biləcək veriliş demək olar ki, yoxdur. Əvvəllər yenə bəzi televiziya kanallarında babat verilişlər var idi. Lakin bu gün çox təəssüf ki, onlar da artıq yoxdur. Ümumiyyətlə, parlaq verilişlər yoxdur, parlaq aparıcı azdır, xəbər proqramları zəifləyib, verilişlərin hazırlanma keyfiyyəti aşağı düşüb.

Ona görə də MTRŞ sədri axırda bu cür açıqlama vermək məcburiyyətində qalıb. Qurum sədrinin dediyi iradlar doğru irad, tənqidlərdir".

Ekspert qeyd etdi ki, yerli televiziya öz funksiyalarını yerinə yetirə bilmir: "AzTV, İTV də daxil olmaqla maraqlı verilişlər azalıb, demək olar ki, yoxa çıxıb. Bu gün yalnız televiziya kanalları içərisində ARB və qismən də ATV kanalında baxımlı verilişlər var. Hiss olunur ki, həmin verilişlər keyfiyyətli hazırlanır, onların üzərində yaradıcı işləri aparılır və tamaşaçılara çatdırılır. Digər televiziya isə dö-

nüb olub eksperimental studiyalar. Verilişlər hazırlanır, iki aydan sonra yoxa çıxır və yaxud iki nömrəsi gedir, daha sonra dayandırılır. Beləliklə, televiziyalarda strateji düşüncə yoxdur. Bu cür verilişlər olmayanda da tamaşaçıları ekrana bağlamaq çətinləşir. Dünyada televiziya göz qabağında olan bir şeydir. Məsələn, BBS universsal bir televiziya və onun heç bir verilişi havaya atılan güllə kimi deyil. Bütün verilişləri strateji hazırlanır, gərəkliləri proqramdır, tamaşaçıları cəlb edir və faydalanır. Bəs niyə bizdə xəbər proqramları tamaşaçıları cəlb edə bilmir, maarifləndirici proqramlar zəifdir?"

Qulu Məhərrəmli yerli kanallarda dil proqramlarının olmamasının təəssüf doğurduğunu vurğuladı: "Bu gün bütün dünya televiziya dil proqramları təqdim edir. Bizdə isə demək olar ki, bu proqramlar yoxdur. İTV kifayət qədər zəifləyib, yeni hazırda onun cəlb edən proqramları azalıb. Fikrimcə, bunun da 3 ciddi səbəbi var. Birinci səbəb odur ki, televiziya dünyamızda yaradıcılıq sərbəstliyi, müstəqillik meydana daralıb. İkinci səbəb - peşəkarlıq aşağı düşüb. Üçüncü isə televiziya rəhbərləri və aparıcılar, prodüserlər tamaşaçı, auditoriya qarşısında məsuliyyəti sanki unudub. Bunlar ciddi nöqsanlardır və hesab edirik ki, bu problemlərlə bağlı rəddi nəticə çıxarılmalıdır. Nuşirəvan müəllimin televiziya proqramlarının keyfiyyətinin aşağı səviyyədə olması ilə bağlı tənqidləri həyəcan təbilidir. Hesab edirəm ki, televiziya rəhbərləri, eləcə də MTRŞ özü də bununla bağlı ciddi iş aparmalıdır".

Media eksperti Zeynal Məmmədli də qeyd etdi ki, televiziyanın son durumu qanəddi deyil: "Mən televiziya ilə bağlı olduğum üçün qanə etməmək hissi həmişə öndə gəlməlidir. Amma biz ayırd etməliyik ki, hansı televiziya dünyamızda intellektual-potensial xəritə necədir, hansı peşəkar qaydalar güdülmür, peşəkarlıq səviyyəsi, verilişlərin hazırlanması üçün tələb olunan maliyyə nə yerdədir, komanda toplamaq imkanı, prodüserlərin özlərinin hazırlıq səviyyələri necədir və sairə. Bütün texniki-riyazi elementləri bir yerə toplayanda görürük ki, Azərbaycan televiziya məkanı çox təəssüf ki, yaradıcı sərbəstlikdən, azadlıqdan, gərəkliləri reklam bazarından çox uzaqdır. Bu da istər-istəməz keyfiyyətə də təsir göstərir.

Yeni nəzərə alınmalıdır ki, bu əyləncə proqramlı televiziya deyil, yoxsa xəbər proqramlı, burdakı komanda nəyi daha yaxşı bacarar, meneceri kimdir, kanal kadrların bacarığına görə bir araya gəlir, yoxsa auditoriyanın tələbatına hesablanır və sairə. Yollar müxtəlif ola bilər, amma qarar verilməlidir ki, rəqəbat şəraitində hansı veriliş necə parlaq hazırlamaq olar. Guya ki, biz ideal bir nisbət tapıb, onu icra etməyəcək. Söhbət o nisbətə parlaq, peşəkar etməkdən gedir. Nuşirəvan müəllim də dünya standartlarından bir nümunə çıxartmalı, təqdim etməli, tövsiyələrini verməlidir".

□ Xalidə GƏRAY

Elə gün olmur ki, dünya mediasında uzunömürlü insanlarla bağlı yeni xəbər dərc edilməsin. Ya "dünyanın ən yaşlı insanı öldü", ya da "dünyanın ən uzunömürlüsü odur" tipli xəbərlərlə qarşılaşırıq. Alimlər də bir ucdan uzun yaşamağın yeni formullarını düşünür, insanları buna təhrik etməyə çalışırlar.

Bir-birindən fərqli sirlər - ömrümüzü necə uzadaq?

Ümumən ondan başlayaraq ki, yerimək və qaçmaq insan ömrünü uzadır. Bunu nizamlı olaraq proqram formasına salsanız, istəyinizə daha yaxşı nail olarsınız. Sadə, lakin güvənli olan bu məşq üsulu sizə yormayacaq və üstəlik arıqlamağınıza da kömək edəcək. Yerimək, qaçmaq edə biləcəyiniz ən sadə məşq hərəkətləridir. Bu idman növü sümüklərinizi möhkəmləndirəcək, çəkinizə, ağciyər və ürək sağlamlığınıza nəzarət etməyinizə kömək olacaq.

Araşdırmalar həftədə təxminən 20-25 kilometr yeriyən insanların yeriməyən insanlara nisbətən daha uzunömürlü olduqlarını sübut edib. Bununla yanaşı, arıqlamaq və çəki atmaq üçün də bədənin yeriməyə çox ehtiyacı var.

Siqaretdən imtina 5, fiziki fəallıq 3, meyvə-tərəvəz ömrü 3 il uzadır

Qədim dövrlərdən insanlar ölməzliyin çarəsini axtarıb-tapmağa çalışırlar. Bununla bağlı müasir zamanda da bir çox alim elmin yeniliklərindən istifadə edərək uzunömürlülüğün sirlərini axtarıb-tapmağa səy göstərir. Britaniyalı alimlər də uzunömürlülüğün reseptini müəyyənləşdirib: meyvə-tərəvəz, fəallıq və siqaretdən imtina. Alimlərin araşdırması 1 insanın ömrünü necə uzada biləcəyini üzə çıxarıb. Araşdırmalar göstərib ki, hətta yaşlı adamlar da həyat tərzini dəyişməklə ömürlərini uzada bilər. Siqaretdən imtina insan ömrünü 5 il, fiziki fəallıq 3, meyvə-tərəvəz yemək isə daha 3 il uzadır. "Divandan durmağa bütün bunlara dəyişən şəxslərin də gündə 1 armud yeməsi onların ömrünün uzanmasına təsirsiz ötürmədir", - deyər tədqiqat müəllifləri bildirir.

Şotlandiyada dünya mətbuatının marağına səbəb olan hadisə uzunömürlülüğün sirri ilə bağlı yeni məqamlar ortaya çıxarıb. Belə ki, dünyanın ən yaşlı qarımiş qızı olan 109 yaşlı Klara Midmorun uzun yaşamasının sirri tapılıb.

Qadın belə hesab edir ki, 109 yaşına qədər yaşamasının sirri bu vaxta qədər bir dəfə də olsun cinsi əlaqədə olmamasıdır. Onun hətta oğlan tanışları, sevgililəri də olmayıb. 12 yaşında ərə getməkdən imtina edən qız sonrakı həyatında da belə təklifləri qəbul etməyib.

Onlar çox yaşayır, biz isə bunun sirrini araşdırırıq

Dünyanın ən uzunömürlü xalqları və bunun müdhiş yolları barədə bilinməyənlər

1903-cü ildə Qlazqo şəhərində dünyaya gələn Klara hətta əfsanəvi "Titanik" gəmisinin qezaya uğraması ilə bağlı xəbərləri də zamanında eşidib. Birinci Dünya Müharibəsində tibb bacısı kimi cəbhəyə yola düşən Midmor hazırda qocalar evində yaşayır. Onu hətta ad günü münasibətilə Britaniya kraliçası Yelizaveta da təbrik edib.

Həkimlər belə hesab edirlər ki, qadının uzunömürlülüğünə səbəb kişilərlə əlaqəsinin olmaması, ailə münasibətlərindən uzaq olması, xəyanət hissini yaşamaması, dünyaya uşaq gətirməməsidir.

Buna bənzər sirri 130 yaşına qədər qoyan Leandra Becerra Lumbreras da açıqlayıb. O iddia edib ki, uzun ömrünün sirri evlənməməkdir. 31 avqust 1887-ci ildə anadan olan meksikalı Leandra nənə 130 yaşını qeyd edib.

Meksikalı bu nənə Birinci Dünya Müharibəsi başlayanda 27, İngiltərə kraliçası İkinci Elizabet taxta çıxanda 66, aya ilk dəfə insan gedəndə 82 yaşında idi.

Dünyanın ən uzunömürlü qadını hesab edilən nənə yaxşı qidalanmaq, keyfiyyətli bol yuxu və ərə getməməyi uzun ömrünün sirri kimi açıqlayıb.

Əvvəl dərziliklə məşğul olaraq özünü dolandıran Leandra nənə heç vaxt evlənməyib, ancaq onun 5 övladı, 20 nəvəsi, 55 nəticəsi var.

Ən kiçik övladı 90 yaşında vəfat edib.

Cütlüklər mehriban olsa, uzun yaşaya bilərlər

Daniyadan olan tibb işçiləri insan uzunömürlülüğünün sirrinin üstünü açıblar. Onlar sübut ediblər ki, insan ömrünün uzunmüddətli olmasına cütlüklərin bir-birinə qarşı olan münasibətlərinin də böyük təsiri var. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, idmanla məşğul olaraq, sağlam qidalanaraq da ömrü uzatmaq mümkündür. Lakin uzunömürlülüğün sirri yalnız bunlarla kifayətlənmir.

Tədqiqat aparən bir qrup mütəxəssis təkid edir ki, ahıl yaşa çatıb qocalmamağın əsas sirri keçirdiyin ömür yolunda münasibətlərində yaşadığın anlayış və harmoniyadır. Belə nəticəyə gəlmək üçün mütəxəssislər böyükmiqyaslı könlüllər toplusu içərisindən sorğu keçirməli olublar. Uzun illər ərzində bununla yanaşı ekspertlər iştirakçıların sağlamlıqları ilə də maraqlanıb və dəyərləndiriblər.

Bütün bu müşahidə və ekspertizaların sonunda sübut olunub ki, tez-tez mübahisə edən cütlüklərin

ürək-damar problemi və ölüm halları daha stabil münasibət yaşayan cütlüklərlə müqayisədə 2 - 3 dəfə daha artıq problem yaşayırlar.

Məhz elə buna görə də mütəxəssislər cütlüklərə yalnız sağlam və düzgün həyat tərzini keçirməyi deyil, eləcə də öz birgə həyat yollarında sakit, harmoniyalı və stabil həyat sürməyi məsləhət görürlər.

Ən çox yaşayanlar honq konqdan çıxır

Dünya Bankı qadınlar və kişilər arasında ən uzunömürlü insanların yaşadığı ölkələri açıqlayıb. Dünyanın ən uzunömürlü insanların isə Honq Konqda yaşayırlar. Belə ki, burada doğulan bir qız ortalama 86 il ömür sürür. Avropa ölkələrindən isə Fransa, İspaniya, İsveçrədə sakinləri ortalama 85 il ömür sürürlər. Avstraliya, İspaniya, İtaliya, Cənubi Koreyada, Sinqapur kimi ölkələrdə isə bu göstərici 84 ildir. Birləşmiş Krallıqlarda isə orta yaş həddi 81 ilə qədər davam edir.

Uzunömürlü ölkələrə nəzər saldıqda məlum olur ki, kişilər qadınlardan 6 il az yaşayırlar. San Marino, Honq Konq, İspaniya, Avstraliya, İsrail, Yaponiya, İsveçrə kimi ölkələrdə kişilərin orta yaş həddi 80-ni keçir. Malta, Hollandiya, Norveç, Sinqapur,

İspaniya və Birləşmiş Krallıq sakinləri isə 1 il az - 79 il yaşayırlar. 78 il yaşayan ölkələrə isə Avstriya, Fransa, İrlandiya, Lüksemburq və Qətəri misal göstərmək olar. Türkiyədə orta hesabla qadınlar 76, kişilər 71 il yaşayırlar. Ən qısa ömür sürən xalqlar isə Afrikada yaşayır. Bu baxımından antirekord Lesota krallığına məxsusdur. Bu ölkənin sakinlərinin orta ömrü 47 yaş keçmir.

Azərbaycanda orta yaş hazırda 71,3 ildir. Bu rəqəm kişilər üçün 68,4, qadınlarda üçün 74,7 yaş təşkil edir.

Uzunömürlü insanların çoxluq təşkil etdiyi ölkələrdə ümumən vəziyyət tamam başqadır. Bu ölkələrdə sosial-humanitar yardımlar, sığorta kartları, xüsusi xidmət göstəricilərinə malik olan

Siyahının növbəti ölkəsi isə İtaliyadır. Təbiət və sağlam həyat tərzinə önəm verən italyanlarda orta yaş həddi 82-dir. Hər bir italyan il ərzində sağlamlığı üçün 3012 dollar pul xərcləyir.

Qocalarla zəngin daha bir ölkə isə İspaniyadır. Heç kəs işi olmayan bu ada dövlətində də insanların orta yaş həddi 80-82-dir. Adambaşına düşən tibbi xərcin məbləği 3305 dollardır.

İspaniyanın yalnız 14 faizi siqaret çəkir, hər bir adam isə orta hesabla il ərzində 8 litr spirt qəbul edir.

Uzunömürlülüyə görə növbəti pillənin sahibi olan İspaniyada insanların orta ömür yaşı 80-82-dir. Hesablamalara görə 2050-ci ildə ölkə əhalisinin 30 faizi 80 yaşdan yuxarı adamlar olacaq.

Avropanın ən çox yaşayan qadınları Fransadadır. Fransız xanımlarda orta yaş göstəricisi 86 yaşdır. Bunun əsas səbəbi də odur ki, Fransada hər adam ildə 4000 dollara yaxın pulu öz sağlamlığına xərcləyir. Burada yüz min adamdan yalnız qırxı ağır xəstəliklərdən sonra dünyasını dəyişir.

Yaşıl qitə adlanan Avstraliyada da insanlar çox yaşayır. İnsanların orta ömür yaşı 82-dir. Əhalinin 15 faizi siqaretdən istifadə edir. Amma hər adam öz sağlamlığı üçün il ərzində cibindən 3800 dollar pul xərcləyir.

Avropanın daha bir kurort mərkəzi olan ölkələrindən biri - İsveçdə orta yaş həddi 81-dir. Burada da siqaret və spirtdən o qədər də çox istifadə olunmur. Lap olunsu da belə, adambaşına düşən illik tibbi xərcin qiyməti 2239 dollar olduğundan onlar çulunu sudan çıxara bilərlər. OECD-in araşdırmalarına görə İsveç həm də xərçəngin az yayılmış ölkəsidir.

Yəhudilərin cəm halında məskunlaşdığı İsraildə də insanlar uzun müddət yaşamağı bacarırlar. İldə 2240 dolları hər bir yəhudi öz canına sərf edir və sağlamlıq. Amma son illərin göstəricilərinə əsasən, İsraildə gənclər arasında tütün və alkoqola maraq artır.

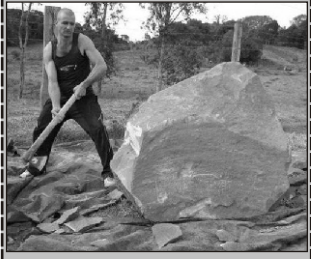
□ **Sevinc TELMANQIZI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 173 (6787) 19 avqust 2017

Anasına qayadan heykəl düzəltdi

Anasına hədiyyə hazırlamaq istəyən bir adam əlinə balta alaraq böyük bir qaya üzərində çalışmağa başlayıb. Qayamı oyaraq anasının heykəlini hazırlamağa qərar verən adam bu anlarını Youtube-da paylaşmış. Öncə qayamı baltanın köməyi ilə parçalayan adam daha sonra böyük bir mismar və çəkiclə işini davam etdirib. Heykəli hazırlayıb qurtaranda isə anası ilə heykəlin şəkllərini yan-yanı çəkərək və heykəli anasına hədiyyə edib.

15 kilo qurudulmuş tirtıl görə başı ağrıdı

Dünyanın ən əcaib və iyrənc qaçaqmalçılıq hadisəsi İsveçrənin Bazel hava limanında baş verib. Belə ki, gömrük-sərhəd yoxlaşması postunun əməkdaşları növbəti sərnəşinin baqajını yoxlayarkən oradan çıxanları görəndə heyrətləniblər. Toqo vətəndaşı Adrian Onobanjonun çantasında 15 kiloqram qurudulmuş tirtıl tapılıb. Polisin deyinə görə, onlar toqolu sərnəşinin çantasından kiçik "qara nəsnə"ləri çıxarıb ağzına atması, sonra da yerə tüpürməsindən şübhələniblər. Toqolunun çantası ağzınadək qurudulmuş tirtıl ilə dolu olub.

Onobanjo polisi aldatmağa çalışaraq ilk əvvəl yükünün ağac kökləri olduğunu desə də, tirtillərin bəziləri terpənəndə yalanı üzə çıxıb. Polis tirtıl qurusunun İsveçrədə çərez qismində yasaq olduğunu deyərək bu iyrənc qaçaqmalçı müsadirə edib.

İkibaşlı dəniz tısbağası tapıldı

Mərkəzi Florida Universitetinin mütəxəssisləri ikibaşlı dəniz tısbağasının şəklini çəkiblər. Bu barədə lenta.ru saytı yazıb. Mərkəzin əməkdaşları daha sonra bu şəkli Twitter hesablarından paylaşdılar. Paylaşmada qeyd olunub ki, ikibaşlı tısbağa sağlam və enerji dolu olub. Ümumiyyətlə, ikibaşlı dəniz tısbağaları daha çox Hind, Sakit və Atlantik okeanında yayılıb. Onlar Rusiya sahillərində də görünür. Haqqında söhbət açılan xəbərdəki tısbağa isə Florida sahillərində tapılıb və orada onların 6-15 min növü var. Onlar 95 santimetrə qədər uzanır və

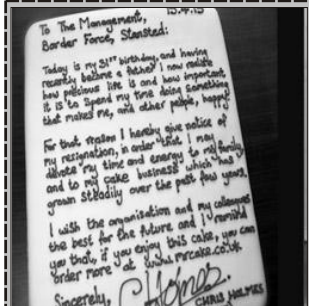
200 kiloya qədər artan çəkirləri olur. İyun ayında isə Nider-

land sahillərində balıqçılar ikibaşlı dəniz donuzları tapmışdılar.

Qadın bu 4 hərəkəti edərsə kişi xoşbəxt olur

Psixoloqlar araşdırmalar zamanı müəyyən edə biliblər ki, kişiləri xoşbəxt edəcək dörd sirli hərəkət var. Bunlardan birincisi onlara cazibədar olduqlarını deməkdir. İkincisi səssizlikdir. Bəzi kişilər səssizdir. Bu, onların qəmgin olduğunu göstərmir. Əksinə, kişilər xoşbəxt olduqları zaman susurlar. Qadın da səssizliyi münasibətlərdəki etibar hissini artırmaqla bilər.

Üçüncü sirr isə tövsiyələrlə bağlıdır. Belə ki, kişilər sevdikləri qadın onlara hansısa problemlə bağlı müraciət edib məsləhət almalarını arzulayır. Bu halda kişi özünü çox vacib, mühüm şəxs hesab edir. Dördüncüsü və ən vacibi isə... qadınların makiyajdan istifadəsini müşahidə etməkdir. Düzdür, kişilər bu prosesi işgəncə hesab edir, amma onu izləməkdən zövq alırlar. Ona görə də makiyajdan istifadə edərkən qadınların qapını açıq qoyub kişilərin onlara baxması üçün şərait yaratması arzuolunan haldır.

İstefasını tortun üstünə yazdı

7 ildir Londondakı Stansted aeroportunda işləyən 31 yaşlı Kris Holms xeyallərini həyata keçirmək üçün bir ilk imza atdı. Uzun müddətdir öz tortlarını bişirən Holmes istefasını öz hazırladığı böyük tortun üzünə yazdı. Tortun üstündəki yazı isə belə olub: "Bu gün mənim 31-ci ad günüm və yenidən ata oldum. Ona görə də çox dəyərli olduğumu anladığım həyatımı özümü və başqalarını xoşbəxt etmək üçün xərcləməyə qərar verdim. İşdən çıxmaq fikrimi açıqlayıb, bundan sonrakı vaxtımı ailəmə və tort bişirmə işinə sərf etmək niyyətində olduğumu bildirdim. Şirkətə və iş yoldaşlarıma ən xoş niyyətlərimi çatdırıram. Bu tortu bəyənəniz, saytma daxil olaraq sifariş verə bilərsiniz".

Holmsun dediyinə görə, müdiri tortu alanda təəccüblənib. O, işdən çıxmaq üçün 6 aydan bəri çalışdığını deyib. "Bundan sonra sevdiklərimlə məşğul olacağam" - Holms bildirib.

QOÇ - Təxminən saat 13-ə qədər mübahisə və qalmaqallar gözlənilməyindən özünüzü qoruyun. Sonrakı müddətdə isə vəziyyət qismən sabitləşəcək. İşlə bağlı məsuliyyətinizi dərk edin.

BUĞA - O qədər də əlverişli gün deyil. Nəzərdə tutduğunuz ciddi planları təxirə salın. Qarşılıqlı münasibətlər zəminində ehtiyatlı olun. Sizə aidiyyəti olmayan məsələlərə müdaxilə etməyin.

ƏKİZLƏR - Əgər qəlbinizdə kiçik bir iman işığı varsa, gün ərzində Allaha zidd hərəkətlər etməyin. Əksinə, Yaradandan tövbə və bağışlanma diləyin. Heç kimin qəlbinə dəyməyin. Saat 16-19 aralığı çox uğurludur.

XƏRÇƏNG - Dünəndən Ayın bürcünüze girməsi fəaliyyət sahəsində uğurlarınıza mane olmayacaq. Amma yeni münasibət qurmaq, global problemləri həll etmək, uzaq səfərə çıxmaq üçün uğurlu deyil.

ŞİR - Qarşınızda kifayət qədər məsuliyyətli gün durur. Bu səbəbdən riskdən uzaq olun ki, cəhdləriniz boş çıxmasın. Nahar ərəfəsində perspektivli danışıqlarda iştirakınız gözlənilir. Pul barədə qənaətcil olun.

QIZ - İş yoldaşlarınızla, qonşu və qohumlarınızla mülayim davranın. Hətta təqsirkar qarşı tərəf olsa da, təmkin göstərərək neytrallığınızı qorumağa çalışın. Müştərək fəaliyyətdən uzaq olun.

TƏRƏZİ - Ailə üzvlərinizlə bağlı yaranmış problemləri özünüzdə dərd etməyin. Hər şeyi təleyin axarına buraxın. İndi sizə onlara qarşı mülayim mövqə nümayiş etdirmək lazımdır. Səhhətinizə fikir verin.

ƏQRƏB - Fəaliyyətlə bağlı yeni gedişlər etmək üçün imkan qazanacaqsınız. Bu yönündə müttəfiqlərinizin köməyindən maksimum yararlanmağa çalışın. Bu gün ziyarətə getmək, dua oxumaq sizə rahatlıq gətirəcək.

OXATAN - Bu gün ilk növbədə sağlq durumunuza diqqət yetirməlisiniz. Astroloji göstəricilər daxili orqanlarınızda problemlərin baş qaldıracağını göstərir. Qalan işləriniz normal olacaq.

OĞLAQ - Hər mənada uğurlu gündür. Göy qübbəsi müdafiəinizdə durduğu üçün oyaqatınız çox olacaq, xüsusən də sevgidə. Günün ikinci yarısında şəxsi büdcənizi artırmaq üçün şans qazanacaqsınız.

SUTÖKƏN - Ailə-sevgi münasibətlərini qaydasına salmaq üçün gözəl fürsətdir. Öz eşqinizi izhar etmək istəyirsinizsə, bir an da vaxt itirməyin. Pul məsələlərində isə ehtiyatlı olun.

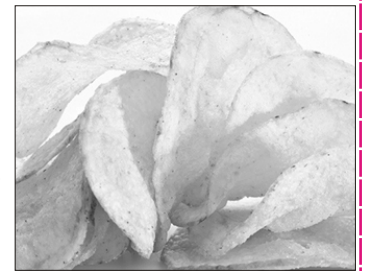

BALIQLAR - Göy qübbəsi daha çox şəxsi büdcənizdə artım olacağını vurğulayır. Odur ki, bütün enerjinizi məhz deyilən istiqamətə yönəltməyə çalışın. Axşama yaxın aldanma ehtimalınız da var.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Çipsin sirri tapıldı - yeyiləndə çıxardığı səs

Alimlər insanın böyük zövqlə yeməsinin və hətta doydandan sonra da yeməkdən özlərini saxlaya bilməsinin səbəbini tapıblar. Erlanqen Universitetinin professoru Tobias Xox bildirib ki, çipsin tərkibində "sehrli inqredient" var və o, çipsini dözməz dərəcədə dadlı edir. Xoxun sözlərinə görə, bu versiyanın doğruluğunu siçanlar üzərində keçirilən təcrübə sübut edib. Çipsin tərkibindəki maddələr, habelə yeyilərkən çıxan səs insan beynindəki zövq mərkəzlərinə müsbət təsir edir. Alim onu da deyib ki, bu təcrübənin nəticələri dietoloqlar üçün maraqlı mənbə ola bilər. Bundan başqa, çipsin tərkibindəki soğan və pendirin qoxuları da iştahı artırır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.